

Mestská časť má za sebou festivaly aj skúšku intenzívneho dažďa

V znamení školy, hudby aj vody

Počasiu. Častá téma rozhovorov, článkov i náhodných stretnutí. V septembri bola asi ešte častejšia. Bratislavu a Záhorie potrápila voda. Zmenila každodenný chod mesta. Dunaj kulminoval na výške okolo 970 centimetrov, v Bratislave neprekonal svoje doterajšie maximum z roku 2013.

Meteorológovia intenzívne dažde predpovedali, no vody prišlo priveľa. S následkami septembrových lejakov sa pasovala aj Dúbravka. V pohotovosti boli nielen zamestnanci úradu, ale aj dúbavskí dobrovoľní hasiči. Pomáhali odčerpať vodu z garáží, suterénov, ihrísk i škôl. Podrobnejšie o boji s vodou či popadanými stromami sa dočítate na 4. strane.

K predpovediam a plánom patrí roky aj cyklomost, čiže cyklistické prepojenie Dúbravky a Lamača, viesť by malo do lamačskej ulice Podháj. Vizualizácie projektu sú známe od roku 2016. Ani po ôsmich rokoch však nie je jasné, kedy sa výstavba cyklomosta začne. Viac o tomto projekte a aj cyklistických plánoch mesta v Dúbravke sa dočítate na 5. strane.

September je tradične spojený aj s hodmi, oberačkami či koncom leta. To dúbavské, športovo-kultúrne, zavŕšil festival umenia venovaný Dežovi Ursinyemu v parku na Fedákovej. Písal už svoj siedmy ročník. O hudbe, no aj tradíciách a stretnutiach bolo najväčšie podujatie roka – Dúbavské hody. Nazrite s nami, ako to na festivaloch vyzeralo na stranách 20. a 21.

Začína sa október, mesiac úcty k starším. Mestská časť pripravila viaceré podujatia, obľúbenú turistickú vychádzku, prednášku aj športové stretnutia. Do programu mesiaca môžete nazrieť na 18. strane.

Nový verejný priestor by mal vzniknúť v lokalite Parku Družba

Dúbavčania získali mestský park Čistinka

Viac s než 10-tisícovým náskokom skončila Dúbravka pred svojimi súpermi v hlasovaní o Lidl Čistinku, čiže mestský park.

Dúbavčania sa v treťom ročníku súťaže dokázali spojiť a počas 35 dní hlasovať a poslať celkovo 32 124 hlasov. Mestská časť Bratislava-Dúbravka sa tak pridala k šiestim mestám na Slovensku - Komárno, Rožňava, Rimavská Sobota, Dolný Kubín a Partizánske, ktoré dokázali vo verejnom hlasovaní vybojovať všetky projekty – Žihadielko, K Park aj Čistinku.

Za miestny úrad sa koordinácie kampane a hlasovanie chopila vedúca oddelenia životného prostredia Mária Smiešková. Hovorí, že nový park v Dúbravke by mal vzniknúť budúci rok, v lete alebo na jeseň. Závisí od termínov získania povolení a dodávateľa. „V aktuálnom ročníku súťažilo 62 miest, obcí mestských častí a v kategórii nad 31001 obyvateľov sme mali 13 konkurentov.“ Okrem úradu, vedenia mestskej časti sa do boja a kampane o Čistinku pridali aj miestni poslanci. Jej tvármi a iniciátormi boli Karina Remišová a Štefan Maceják. Hovoria, že

cieľom ich aktivity a boja o Čistinku bolo aj podľa volebného programu v mestskej časti meniť zanedbané betónové plochy na zeleň alebo priestor pre voľnočasové aktivity Dúbravčanov.

Lidl Čistinka je mestský park tvorený zo štyroch prepojených modulov - ihrisko, fit zóna, multifunkčné športovisko a priestor pre posedenie či aj grilovanie. Vzniknúť má v priestoroch Parku Družba. (lum)

Programátorka a Dúbravčanka Lucia Vladovičová mala premiéru na paralympiáde v Paríži

Plánom nebolo jazdectvo, ale terapie

V Paríži reprezentovali Dúbravku až traja paralympionici z 26-člennej výpravy. Dvaja hráči boccie (triafacia hra s loptičkami) Róbert Medzík a Martin Strehársky a paradrezúrna jazdkyňa LUCIA VLADOVIČOVÁ, ktorá mala na paralympiáde premiéru. Priblížila nám atmosféru, jazdenie vo versailleských záhradách a zaspomínala na svoje zoznámenie sa s koňmi v piatich rokoch. Jazdiť na nich dookola v rámci terapie jej nestačilo.

V konkurencii 22 pretekárov ste obsadili s tmavým hnedákom Sterngreiferom, ktorému všetci hovoria Fredy, 19. miesto so ziskom 64,5 percenta. Ako to hodnotíte?

Myslím si, že sme podali s Fredym čo najlepší výkon, tak to hodnotila aj moja trénerka. S jazdou sme spokojní, a dúfali sme, že rozhodcovia to adekvátne ohodnotia.

Úspechom bolo určite už len dostať sa na paralympiádu. Aká bola vaša cesta od terapie cez tréningy až do Paríža?

S koňmi som sa zoznámila ako päťročná, no plánom nebolo jazdectvo, ale terapie. Lekári rodičom odporučili pre moju diagnózu detskej mozgovej obrny hipoterapiu, aby rozhýbali moje svalstvo, ktoré bolo tuhé, bola som spastická. No pri hipoterapii vás len vodia dookola na koni. Postupne mi to však nestačilo a chcela som viac, čo bolo trochu problém, lebo nie každý chce a vie robiť so zdravotne znevýhodneným. Najskôr ma začala učiť jedna kamarátka, no neskôr mi ani to nestačilo (smiech).

Kedy ste sa začali tomu venovať športovo?

Športovo sa tomu venujem od roku 2016, keď skončila moja predchodkyňa a ostal po nej aj kôň Sterngreifer. Vtedy mi to ponúkla trénerka Magdaléna Pokorná a začala som trénovať naplno. Prvé medzinárodné preteky som absolvovala v roku 2018 v Královiciach v Čechách, kde ma klasifikovali do skupiny postihnutia 1 (Grade 1), je to skupina s najväčšou mierou postihnutia pohybového aparátu, kde sa súťaží len v kroku. Celkovo je päť rôznych skupín, Grade 5 je len ľahké postihnutie a jazdec má najbližšie k zdravému.

Hovoríte súťaženie v kroku, nie je to pre koňa a jazdca naopak ťažšie?

No (smiech) práveže je to najťažšie, lebo kôň je od prírody stvorený k rýchlejšej chôdzi a najprirodzenejší mu je klus. Pre koňa je aj najťažšie sústrediť sa na jazdca, človeka s najväčším znevýhodnením, ktorý nemôže koňa až tak ovládať nohami, na čo sú kone väčšinou zvyknuté. Preto je to pre koňa náročné psychicky aj fyzicky. Pre koňa nie je typický krok a niekedy sa počas toho aj nudí (smiech), tak potom niečo vyparatí. Napríklad máte ísť rovno a on spraví serpentínku.

Čo robíte vy, keď sa vám niečo takéto stane?

Snažím sa ho udržať v tej rovnej línii a zamestnať ho, aby sa nenudil a nevymýšľal.

V Paríži ste sa predviedli s Fredim vraj naposledy, ako to je?

Áno, bola to jeho posledná súťaž a veľmi ďakujem trénerke Magdaléne Pokornej za to, že mi umožnila na ňom vstúpiť do sveta paradrezúry a prejsť aj s ňou až po paralympiádu. Teraz budem ďalej pokračovať na svojej kobyľke Desidérii. Pri výbere koňa nám pomohla trénerka Magdaléna Pokorná, zhodnotila, že kôň je na paradrezúru vhodný, ale vzhľadom na to, že si chcela dať pauzu po úspešnej, ale náročnej kvalifikácii, a samotnej účasti na Paralympijských hrách, doporučila mi nájsť novú trénerku.

Hovoríte váš kôň, kde ho máte?

Ustajnený je u mojej rakúskej trénerky. Je to tak asi rok, odkedy sme kúpili Desidériu.

Ako často trénujete počas bežného roka?

Keď som mala teraz dva kone, tak to bolo veľmi zaujímavé, lebo sme trénovali v pondelok a utorok s Desideriou a v stredu a v piatok v Stupave s Fredym.

Trénujete aj doma, robíte nejaké špeciálne cvičenia?

Áno, napríklad rovnováhu na lopte, na rebrinách, cviky na stabilitu, pretože na tom koni je to predsa len iné, musíte si byť istý a koňa udržať.

Stalo sa vám aj niečo také, že sa kôň splašil, že ste namiesto chôdze mali šprint?

Stalo (smiech), pri novej kobyľke. Absolvovala so mnou asi svoje tretie preteky v živote a zbadala pána na bicykli, tak sa rozbehla do klusu, asi že ho treba predbehnúť, ale potom sme sa upokojili.

To bolo počas pretekov?

Nie, našťastie počas prípravy. Na pretekoch sa mi stalo, že sme prechádzali z prípravného kolbiska (ohradeného priestoru určeného na jazdecké preteky pozn. red.), a bola tam mláka, naša Desidéria ale do mláky vstúpiť nechcela, tak ju preskočila, no udržala som sa v sedle.

S koňmi ste začínali v rámci hipoterapie. Vnímate aj dnes, že vám kone pomáhajú?

Určite, fyzicky aj psychicky, občas je to náročné, nie každý vás berie ako normálneho človeka a pozerajú sa na vás inak.

Spomínali ste, že pracujete ako programátorka. Čo vás k tomu priviedlo?

Rodičia chceli, aby som sa venovala ekonómii, lenže to ma nelákalo, informatika sa mi zdala logickejšia.

Najsilnejší alebo nezabudnuteľný zážitok z Paríža?

Bolo skvelé, že sme mohli jazdiť vo versailleských záhradách, to bolo veľkolepé a aj tribúny boli obrovské a plné ľudí. Doteraz sme to nepoznali, ani na šampionátoch nebývalo divákov veľa a zrazu 16-tisíc ľudí na tribúne.

Nemali ste trému, bojujete s tým?

Moja rakúska trénerka, ktorá ma pripravuje, robí aj mentálnu koučku pre rakúskych jazdcov. Naučila ma, ako pracovať so sebou, ako si vytvoriť okolo seba akúsi bublinu a vy ste v nej a nevedomujete si, koľko ľudí a čo je okolo vás. Obávala som sa len, že ľudia budú tlieškať a ako to kôň zvládne, no organizátori zariadili, aby sa pri spomínaných stupňoch 1, 2 a 3 netlieskalo a bol tichý potlesk. Fredy napríklad nemá rád tliekanie, bojí sa a vtedy zastane.

Je to asi všetko náročné, kôň nie sú loptičky alebo raketa, ktorú zbalíte, máte nejaký tím, manažéra, kto vám pomáha?

No všetko v jednom je moja rodina a tréner. (smiech). Tréner pripravuje koňa na štart, brat sa stará o to, aby bol kôň čistý a v pohode, mama o prípravu jazdca a otec koordinuje a zabezpečuje komunikáciu s organizátormi a všetci pomáhajú pri preprave koňa na miesto turnaja, i keď ťažisko je na bratovi.

Čo teda váš tím a vás čaká v najbližšom čase?

Chystáme sa na majstrovstvá Rakúska v parajazdení a na začiatku novembra na Medzinárodný turnaj v Motešiciach.

Otázka na otca Pavla, manažéra, šoféra, koordinátora v jednom. Ako to zvládáte, že sa vám život takto zmenil a dal úplne nové úlohy a výzvy. Je to náročné aj finančne? Máte nejakých sponzorov, podporu?

Finančne je to náročné a sponzorov veľmi nemáme, pri parašporte ťažšie zabezpečíte marketing a predaj nejakej značky. Lucia si preteky a náklady často platí zo svojho príjmu a úspor, podporuje nás Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov a ministerstvo prideluje nejaké prostriedky zväzu na konkrétny šport. Z toho v podstate pokryjeme jedno podujatie za rok, lebo potrebujeme zabezpečiť a pokryť prevoz koňa, zaplatiť štartovné, ktoré je pri medzinárodných pretekoch okolo 400 až 500 eur. Pri majstrovstvách Európy je to tisícka a potom poplatky za seno, podstielku a upratanie boxu na konci, doprava a ubytovanie pre tím. Je toho dosť. Reagujeme na granty, ak sú vypísané a ďakujeme darcom, ktorí nám venovali 2 percentá z dane.

Mali ste blízko ku koňom alebo nejaké skúsenosti v minulosti?

Kone sa mi páčili, no neriešili sme ich, až pri dcérinej hipoterapii. Následne sme sa stresovali tým, že ona chce jazdiť. Na začiatku jazdila v dosť zlých podmienkach, na voľnej lúke bez štandardného povrchu, napríklad vo Veľkej Pake na družstve či za Slovnaftom, a keď jazdila v mínusových teplotách, bolo to celé zmrznuté. Iný je povrch, ktorý sa dáva do jazdiarne, je to piesok zmiešaný s textíliou, ktorý je na dopad mäkký.

Citát:

Kôň mi pomáha určite, fyzicky aj psychicky. Občas je to náročné, nie každý vás berie ako normálneho človeka a pozerajú sa na vás inak.

Na Paralympiáde v Paríži sa zúčastnil aj Radek Šatka z referátu športu, žil tu trinásť dní s komunitou zdravotne znevýhodnených

Hry mi dali opäť lekciu, ako sa pozeráť na svet a na život

Letné paralympijské hry 2024 sa konali od 28. augusta do 8. septembra. Predstavilo sa tu 26 Slovákov. V porovnaní s predchádzajúcou paralympiádou v Tokiu mala výprava o jedného športovca menej. Zúčastnil sa ich aj RADEK ŠATKA z oddelenia školstva, vzdelávania a športu v našej mestskej časti, ktorý má k paraatletike bližšie, než by ste čakali.

Tohtoročná slovenská výprava bola v rámci paralympijských hier najmenšia. Kto bol jej súčasťou?

Áno, to je pravda. Čo sa týka slovenskej výpravy, tohtoročných paralympijských hier sa zúčastnilo 26 športovcov a realizačný tím. Takmer každý z hendikepovaných športovcov totiž potrebuje svojho asistenta, plus sú tu vedúci športu a ďalší kompetentní členovia tímu, zodpovední za riadiace procesy. Prítomní boli samozrejme i partneri Slovenského paralympijského výboru, ktorí s nami síce nebývali v olympijskej dedine, no vídali sme ich na športoviskách. Slovensko malo zastúpenie vo ôsmich športoch. Okrem parastolného tenisu a parastrelby sa športovci predstavili tiež v boccii, paralukostrelbe, paraatletike, paracyklistike či paraplávaní.

Z čoho pozostávala tvoja úloha?

Do Paríža som cestoval ako vedúci paraatletickej výpravy a zároveň už roky participujem pri tréningoch Mariána Kuřeja, ktorý po ťažkom úraze pred rokmi ostal na vozíku. Marián je reprezentantom SR v hode kuželkou a na paralympiádach v Riu 2016 a Tokiu 2020 skončil na treťom mieste a priniesol dvakrát bronzovú medailu. Tento rok to bolo síce bez medaile, ale o to bohatšie na skúsenosti.

Mal si tam aj svoj osobný čas, alebo si sa venoval výlučne práci?

Náš život sa mimo športovísk odohrával predovšetkým v paralympijskej dedine. Bolo to to isté miesto, kde bývali i účastníci olympiády. Navštevovali sme tú istú jedáleň, boli tam tie isté centrá, či už športové, ale i zdravotnícke. Priznám sa ale, že na súkromný život a zábavu sme nemali čas. Na tomto mieste bolo prítomných viac ako štyritisíc hendikepovaných športovcov z celého sveta. Nechcem povedať, že oni sa nezabávajú, no ich denná rutina je odlišná od denného harmonogramu zdravého človeka. Čo bežný športovec zvládne povedzme za 15 minút, športovcom na vozíku trvá hodinu a pol až dve. V prvom rade bolo potrebné trénovať a súťažiť. Myslím si, že s výnimkou záverečného ceremoniálu ani nebol priestor pre zábavu. Súčasťou tejto dediny však bola jedna novinka, ktorá si ma ihneď získala.

O čo išlo?

K dispozícii tam bolo zhruba 500 bicyklov, vďaka ktorým bolo prepravovanie po areáli oveľa jednoduchšie. Našli ste ich rozmiestnené po celej dedine a skutočne nám uľahčili fungovanie. Dopraviť sa v rámci celej olympijskej dediny, ktorú by som veľkosťou prirovnal k polovici Dúbravky, bolo perfektnou a najmä potrebnou pomôckou.

Spomínal si záverečný ceremoniál. Aký bol?

Tak ten som, žiaľ, zmeškal pre celkom triviálnu chybu – nevzal som si z domu predpísaný outfit. (smiech) Otvárací ceremoniál som absolvoval, na ten zážitok nikdy nezabudnem a pocity z neho vo mne rezonujú dodnes, avšak na ten záverečný bolo potrebné dodržať iný dress code a oblečenie naň som si z Bratislavy zabudol pribaliť.

Ako si posledný večer v Paríži teda strávil?

Išiel som si pozrieť centrum mesta a Eiffelovu vežu. Boli na nej vysvietené olympijské kruhy a v kontexte všetkých tých dní, ktoré som vo Francúzsku spolu s naším tímom a športovcami prežil, to bol nezabudnuteľný pohľad.

Spomenieš si na čosi alebo konkrétny moment, ktorý si nestihol zažiť či vychutnať si naplno?

Zájsť niekam do zašitej parížskej uličky, sadnúť si na dobrú kávu a obrazne povedané – len tak s vyloženými nohami oddychovať, vypnúť a na nič nemyslieť. Bolo to však krásnych 13 dní plných zážitkov a neopísateľných emócií, keď na štadióne tliekalo osemdesiat tisíc ľudí a fandilo hendikepovaným športovcom z celého sveta ako jedna obrovská komunita. Tá súdržnosť bola citeľná a dojímavá. Vynahradila mi všetko, o drobnostiach typu čas na kávu ani nehovoriac.

Čo sa deje s olympijskou dedinou po skončení olympijských hier?

Zorganizovať takéto podujatie stojí veľa, bavíme sa naozaj o astronomických číslach. V dnešnej dobe, keď sa pozerá najviac na peniaze a ekológiu, aby niektoré veci neboli robené zbytočne, sa v podstate hľadajú riešenia či miesta, kde je možné realizovať takéto podujatia. Konkrétne v Paríži – v olympijskej dedine, šlo pôvodne o starú elektrárňu a teraz na tomto mieste vzniknú byty a stane sa z neho mestská časť. Tak je to podľa mňa správne, veď nebudeme len tak stavať nové olympijské dediny za miliardy, keď si hocikto zmyslí. A čo s nimi potom? Zrovnáme ich so zemou? To určite nie.

Je niečo, čo si si z Paralympiády 2024 priniesol? A nemyslím tým hmotnú vec.

Hry mi dali opäť lekciu, ako sa pozeráť na svet a na život. Žil som niekoľko dní v paralympijskej dedine s 4400 športovcami so zdravotným hendikepom. Prekypovali šťastím a energiou, ktorú by sme im mohli mnohí zdraví závidieť. Núti vás to zamyslieť sa...

Citát

V olympijskej dedine, šlo pôvodne o starú elektrárňu a teraz na tomto mieste vzniknú byty a stane sa z neho mestská časť. Veď nebudeme stavať nové olympijské dediny za miliardy. A čo s nimi potom? Zrovnáme ich so zemou? To určite nie.

Dúbravčania ďakujú za pomoc dobrovoľným hasičom obce

Padnuté stromy, mokré pivnice

Vyhlasenie mimoriadnej situácie, dočasné vzdelávanie detí doma, obmedzené vychádzanie von. Pocit návratu do pandemického obdobia covidu v roku 2020. Voda ukázala svoju silu, zmenila každodenné životy, zastavila MHD, preverila organizáciu aj ľudskosť. S následkami po povodni bojujú doteraz mnohé domácnosti Záhoria či napríklad bratislavská ZOO.

„Prosíme o uverejnenie nášho poďakovania dúbravským dobrovoľným hasičom veľkými písmenami: NEZIŠTNE A OCHOTNE POMÁHAJÚ.“

Taký oznam žiadali publikovať obyvatelia bytového domu Gallayova 1-9 - konkrétne vchody 7a 9. Ďakovali tak dúbravským dobrovoľným hasičom za pomoc pri odčerpaní vody, ktorá po intenzívnom daždi zaliala ich vchody a pivnice.

„Veliteľ hasičov Matej Filípek reagoval na našu telefonickú prosbu a prišiel takmer okamžite,“ hodnotila obyvateľka Gallayovej Terézia Vizinová. „Vodu z našich tiež suterénnych priestorov povysávali, preto im patrí naša veľká vďaka.“

Hasiči v pohotovosti

Desať dúbravských dobrovoľných hasičov bolo pre intenzívne ležaky v pohotovosti od 14. do 18. septembra. Do terénu štartovali podľa potrieb Operačného strediska Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave, požiadaviek vedenia mestskej časti či na základe podnetov obyvateľov.

Podľa veliteľa dúbravských dobrovoľných hasičov pomáhali Dúbravčanom s rôznymi technickými zásahmi, s odstraňovaním polámaných konárov či padnutých drevín, ktorých vývrat spôsobilo podmáčané podlažie v spojení so silným vetrom. Okrem Dúbravky pracovali pri povodňových zásahoch aj v susednej Karlovej Vsi či Devínskej.

Pri padnutých stromoch a konároch zasahovali v Dúbravke na Plachého a Chrobákovej ulici, pomáhali pri dovoze pitnej vody do Materskej školy Fedákova, kde bola pre poruchy na potrubí prerušená dodávka vody. „Vodu sme odčerpávali z pracovnej jamy na ulici Strmé sady, kde hrozilo riziko zosunutia zemného valu na susedný rodinný dom, z priestoru podzemných garáží pod bytovým domom na Nejedlého ulici 57, suterénu Základnej školy na Nejedlého a aj zo spoločných priestorov, chodieb, miestností a pivníc na prízemí bytoviek na Gallayovej ulici 3 – 9, kam voda natiekla vplyvom poruchy na vonkajšom vodovodnom potrubí,“ hovorí Matej Filípek. Dodáva, že dúbravskí dobrovoľní hasiči odčerpávali vodu z dvoch pieskovísk na ulici Pri kríži 38 a Karola Adlera 15, ktoré boli zaplavené vplyvom dlhotrvajúceho dažďa a voda z nich nedokázala samovoľne odtiecť.

Stromy, cesty, ihriská

Okrem hasičov mali pohotovosť a pracovný víkend aj zamestnanci úradu. Oddelenie životného prostredia po intenzívnych dažďoch evidovalo 19 vyvrátených stromov, na pozemkoch, ktoré spravuje Dúbravka a 10 ďalších na pozemkoch v správe magistrátu. Okrem odstraňovania drevín riešilo oddelenie aj iné následky počasia, zaplavené a zanesené cesty a množstvo padnutých konárov po celej mestskej časti.

„Škody našťastie neevidujeme výrazné, okrem jedného vyvráteného stĺpu na tienidlo nad pieskovisko a jednej poškodenej lavičky,“ hodnotí vedúca oddelenia životného prostredia Mária Smiešková.

S následkami povodní bojuje dlhšie aj neďaleká ZOO. Na pomoc v tejto neľahkej situácii a túžbu opäť sprístupniť areál verejnosti vytvorila ZOO aj verejnú zbierku na darcovskom portáli ludialudom.sk. Peniaze zo zbierky, ktorá ešte trvá, chce použiť na odstránenie následkov povodne, sanáciu výbehov, areálu a výstavbu nového Gazdovského dvora.

Odporúčania civilnej ochrany - Silný dážď a povodne

Sledujte predpovede SHMU a spravodajstvo.

Odstráňte látky, ktoré môžu reagovať s vodou ako jedy, kyseliny a žieraviny.

Nejazdite cez zaplavené cesty, pokiaľ nepoznáte hĺbku vody.

Rýchlo vystupujte z auta, ktoré zalieva voda.

Vypnite elektrinu, plyn a vodu. Zatvorte všetky okná.

Pripravte si evakuačnú batožinu.

Informujte susedov, pomôžte tým, ktorí to potrebujú.

Vyhňte sa cestovaniu do rizikových oblastí.

Z bezpečného miesta volajte v prípade potreby na číslo 112.

MHD zastávka Agátová je už inde

S novým školským rokom prišiel dopravný podnik s viacerými novinkami v mestskej hromadnej doprave. Zmenil názvy niekoľkých zastávok - vo Vrakuni, v Rači a aj v Dúbravke. Cieľom bolo podľa dopravcu uľahčiť orientáciu a vyhľadávanie prestupov, či už z jedného autobusu do druhého alebo z vlaku.

Zastávka MHD Agátová na Saratovskej ulici sa po novom už volá Dúbravčice. Agátová zastávka však v mestskej časti neskončila úplne, s týmto menom pokračuje zastávka na Agátovej ulici pri novovybudovanom bytovom komplexe. Na novej Agátovej zastavujú obojsmerne autobusy 20 23 30 N21 a Šk6.

S označením Šk6 premáva školská linka 6 od Obchodného centra Bory cez Agátovú ulicu, zastávku Podvornice, Pekníkovu po konečnú na Žatevnej. Autobus jazdí len štyrikrát do dňa, raz pred začiatkom vyučovania a trikrát popoludní.

Na začiatku školského roka dopravca spustil kampaň aj na zakupovanie takzvaných električiek online, bez potrebnej návštevy predajne DPB.

Cestujúci si v e-shope na stránke dpb.sk zvolí typ nosiča električky, či už ide o bezkontaktnú čipovú kartu alebo platobnú kartu. E-shop DPB zároveň ponúka možnosť objednať si online aj novú bezkontaktnú čipovú kartu s doručením domov či do práce.

(lum)

Zmeny na zastávkach

Agátová (na Saratovskej)

na Dúbravčice

Čiližská na Stanice Vrankuňa

Rušňové depo 1

na Železničné múzeum

Rušňové depo 2

na Rušňové depo

Ako nahlásiť nefunkčné osvetlenie

Čas dlhých večerov a tmavých rán sa blíži. Ak vo vašom okolí nefunguje pouličné osvetlenie, nahláste to. Formulár na nahlasovanie podnetov je na stránke www.tsb.sk a aj na stránke mesta www.bratislava.sk v časti životné prostredie a výstavba. Po kliknutí na formulár sa otvorí mapa, ktorá umožní poslať vaše podnety. Priblížením sa zobrazia svetelné body a ďalším priblížením sa zobrazia aj čísla svetelných bodov. Pre podnety, otázky a informácie slúži aj telefónne číslo 02/323 323 32 a 0800 555 575.

Debata so známymi absolventmi Bilíčky

Prvé podujatie iniciatívy GenB, ktorú na Bilíčke založili bývali študenti R. Šafárik a F. Lepieš, privítalo hostí: riaditeľka Metodky Zuzana Vaterková, starosta Martin Zaťovič, vedec Peter Celec, moderátorka Adela Vinczeová a influencerka Petra Dzvoničková.

Pomoc online či na telefóne

Počas septembra sme si pripomenuli Svetový deň prevencie samovrážd. Jeho cieľom je zvýšenie povedomia verejnosti o samovražednom správaní, prevencia, poskytovanie včasnej adekvátnej liečby a starostlivosti. Kde hľadať pomoc? Bratislavská župa vytvorila spoločný projekt s občianskym združením IPčko - www.niesomok.sk. IPečko je internetová linka dôvery pre mladých ľudí, poskytuje bezplatnú anonymnú psychologickú či sociálnu pomoc. Chatová či mailová poradňa funguje na webe www.ipcko.sk.

Hokejový klub HOBA prijíma nováčikov

Hokejový klub Hoba Bratislava, ktorého domovský štadión je na Harmincovej ulici, zorganizoval v spolupráci s Hockey Slovakia akciu Deti na hokej. Deti vo veku 5 až 9 rokov sa môžu pridať do HOBY počas celej hokejovej sezóny. Informácie: hokej.dubravka@gmail.com.

[Cykloprepojenie do Lamača by malo viesť do ulice Podháj](#)

Cyklolávka možno o dva roky

Vizualizácie cyklistického spojenia s Lamačom, takzvaná cyklolávka, predstavili už v roku 2016. Ani po ôsmich rokoch však nie je jasné, kedy sa výstavba cyklomosta Dúbravka-Lamač začne a či vôbec.

Cyklolávka a prepojenie Lamača a Dúbravky by malo stáť na miestach, kde sa pred rokmi plánovalo cestné spojenie týchto mestských častí, nakoniec však k nemu neprišlo. Pod diaľnicou sa však počítalo s možnosťou tejto cesty. Cyklisti a chodci by mali po lávke prejsť ponad železnicu do lamačskej ulice Podháj.

Cyklomost Dúbravka – Lamač je spoločným projektom Bratislavského samosprávneho kraja, hlavného mesta a mestských častí Dúbravka a Lamač.

Kraj je stavebníkom cyklolávky

„Realizácia projektu cyklolávky Dúbravka - Lamač je podmienená majetkovoprávnym vysporiadaním prípojných cyklotrás k lávke. Vysporiadanie realizuje mesto Bratislava,“ vysvetľuje hovorkyňa kraja Lucia Forman. Bratislavský samosprávny kraj je stavebníkom projektu. Stavebné povolenie na samotný objekt cyklolávky je už právoplatné. Nutné je však doriešiť napojenie cyklolávky na existujúcu sieť cyklotrás na oboch stranách.

„Predstavuje to okrem iného majetkovoprávne vysporiadanie prípojných cyklotrás na strane mestských častí Dúbravka a Lamač, čo je podmienkou k získaniu stavebného povolenia na tieto cyklotrasy,“ hovorí Forman.

Dodáva, že Bratislavský samosprávny kraj preto inicioval ešte v roku 2023 zriadenie pracovnej skupiny k projektu, ktorá sa skladá aj zo zástupcov BSK, magistrátu a mestských častí, ktorá sa stretáva na pravidelných rokovaníach vo veci urýchlenia prípravy projektu pre realizáciu.

„BSK pripravuje vysporiadanie prípojnej cyklotrasy na strane mestskej časti Lamač, pred podpisom sú Zmluvy na zriadenie vecného bremena, pripravujeme dočasný záber pozemkov, ktoré budú slúžiť na montáž lávky pred osadením. Cyklotrasu k lávke na území mestskej časti Dúbravka vysporiadava mesto a z pohľadu termínu realizácie je potrebné akcelerovať aktivity pre čo najrýchlejšie ukončenie tohoto procesu,“ dodala Forman.

Pozemky rieši mesto

Mestská časť Bratislava-Dúbravka je súčasťou pracovnej skupiny. Župný poslanec Tomáš Husár hodnotí, že napredovanie projektu je v posledných rokoch bohužiaľ pomalé. „Dúbravka, Lamač aj BSK si všetky svoje domáce úlohy urobili, na rade je magistrát. Posledné informácie však naznačujú, že by v najbližších týždňoch malo dôjsť k vysporiadaniu prvých pozemkov a k realizácii budeme opäť o niečo bližšie.“

Hovorca hlavného mesta Peter Bubla vraví, že s vlastníkmi pozemkov mesto rokuje, termín vysporiadania určiť nevie. „Vlastníci pozemkov boli oslovení so zámerom vysporiadať pozemky pod verejnoprospešnou stavbou. Momentálne nevieme určiť, kedy budú pozemky vysporiadané, nakoľko to záleží od dohôd s vlastníkmi na spôsobe vysporiadania.“

Bubla priblížil aj ďalšie plánované cykloprojekty mesta v Dúbravke. Na Harmincovej by mala cyklotrasa viesť mimo vozovky rozšíreného úseku Harmincovej.

Forman odhaduje termíny v súvislosti s cyklolávkou na rok.

„Získanie stavebného povolenia na prípojné cyklotrasy k lávke sa odhaduje na jún budúceho roku, následne po prechode všetkých práv na stavebníka, čiže na Bratislavský samosprávny kraj, sa pristúpi k verejnému obstarávaniu zhotoviteľa stavby.“

Ak by sa tieto termíny podľa Forman stihli, práce na cyklolávke by mohli začať na jar 2026.

Plánované cykloprojekty mesta v Dúbravke

- Podvornická radiála v úseku Harmincova – Bory (Agátová s prepojením na Bory) - aktuálne je v príprave projektová dokumentácia na územné rozhodnutie.

- Harmincova v úseku M. Sch. Trnavského – Húščavova - v tomto čase je v príprave projektová dokumentácia na stavebné povolenie, cyklotrasa bude vedená segregovane mimo vozovky rozšíreného úseku Harmincovej.

- Podľa územného generelu dopravy je do budúca plánovaná cyklotrasa R11 Dúbravská radiála od Harmincovej paralelne s ulicami M. Sch. Trnavského a Saratovská.

Menej kolízií? Mesto pre deti

Je takmer osem hodín ráno a pred vašou školou sa stretáva množstvo áut, vznikajú kolízne situácie. Možno aj na vašej škole túžite zmeniť túto každodennú realitu. Pridajte sa k dvanástim školám v meste, s ktorými Metropolitný inštitút Bratislavy spolupracoval v rámci projektu Mesto pre deti. Inštitút teraz otvára prihláškový program pre ďalšie materské, základné a stredné školy v Bratislave.

Prihláškový program je príležitosťou zmeniť podmienky v okolí školy tak, aby bol príchod detí do zariadenia bezpečnejší a príjemnejší. Zapojené školy vrátane žiactva, rodičov, zamestnaneckva škôl či obyvateľstva a iných miestnych aktérov a aktéroek budú spoločne s Metropolitným inštitútom hľadať jednotlivé riešenia. Môže ísť o úpravu priechodov, reorganizáciu dopravy či skvalitňovanie pešej infraštruktúry.

Školy môžu svoj záujem o prihláškový program na začiatok prejavíť prostredníctvom jednoduchého formulára na stránke projektu Mesto pre deti. „Pri výbere škôl budeme posudzovať najmä kritickosť dopravných rizík, realizovateľnosť a dopad intervencie, ale aj celkovú spoluprácu školy, komunity a samosprávy,“ hovorí Sandra Štasselová, koordinátorka projektu Mesto pre deti.

Súčasťou prihláškového programu je spolupráca so školami aj prostredníctvom aktivít ako je Deň na škole (zapojenie žiakov a žiačok do mapovania problémových bodov v okolí školy)

alebo Ulica na hranie (vybraná ulica sa zmení na jednoduchú pešiu zónu, aby sa deti mohli bezstarostne hrať na ulici bez áut).

Viac informácií sa dozviete na stránke Prihláškového programu Mesta pre deti. Záväznú prihlášku je následne potrebné vyplniť do 15. 11. 2024.

(mib)

Centrum rodiny otvorilo dvere

Jedno miesto, veľa rôznych ľudí, programu, pestrá ponuka. Taký bol piatok 20. septembra v komunitnom Centre rodiny na Bazovského a také je aj fungovanie samotného centra. Počas septembra zorganizovalo Deň otvorených dverí. Nechýbala komentovaná prehliadka priestorov. Priblížilo tiež svoje projekty - Rátajte s nami, Pri spoločnom stole, Konzum s rozumom, Hernička v akcii, Keď odlišnosť spája, Všetci sme komunita. Nechýbali ani aktivity organizácií – Šachový klub Dúbravan, Folkórik, Taekwondo.

Projekt Rátajte s nami pokračuje

Centrum rodiny pokračuje v projekte neformálneho vzdelávania, ktorý podporili mestská časť a Bratislavský samosprávny kraj. Deti z dúbravských škôl sa dozvedeli niečo o dobrovoľníctve, potravinovom a textilnom odpade a o živote so zdravotným znevýhodnením.

Nové parkovacie miesta na Karola Adlera

Po dokončení Bošániho a oprave komunikácie na Pekníkovej sa mestská časť pustila do zmeny na ulici Karola Adlera. S prácami začala 9. septembra, trvať majú asi mesiac. Projekt rozširuje parkovacie plochy pred bytovkou na Karola Adlera 3. Požiadavka na rozšírenie vychádza podľa oddelenia územného rozvoja z potrieb obyvateľov. Priestor je dnes využívaný ako peší komunikačný ťah, reorganizáciou bývalého ihriska a odstránením nefunkčných betónových múrikov vznikne až 18 nových parkovacích miest.

Miestny úrad na Žatevnej sa vyfarbil

Zateplenie budovy Miestneho úradu na Žatevnej ulici je dokončené. Išlo o celokrajský projekt BSK v rámci zvyšovania energetickej účinnosti budovy - zateplenie a riešenie havarijného stavu strechy. Druhým projektom je obnova budovy Materskej školy Damborského.

Potravinové intolerancie: Ako ich odhaliť?

Poradíte sa na podujatí Expo Zdravia v októbri

Pojmy intolerancia a alergia sú zamieňané. Potravinovú intoleranciu spôsobuje konzumácia potravín, na ktorých spracovanie nemá organizmus dostatok enzýmov. Príznaky sa zvyknú objavovať za niekoľko hodín, niekedy dokonca dní.

Známa je napríklad histamínová či laktózová intolerancia alebo aj Intolerancia na lepok. Pri ťažkostiach navštívte lekára, ktorý vám vylúči, že ide o celiakiu alebo alergiu na lepok.

Chcete vedieť viac? Prídte 12. októbra na Expo Zdravia do nákupného centra Bory Mall. Poradia vám vo všetkom, čo vás zaujíma. Trápi vás pleť, oči, chcete zmeniť stravu alebo máte problém zaspať? Odborníci a lekári zo všetkých oblastí vám radi pomôžu, zmerajú napríklad tlak, cukor v krvi a mnoho ďalšieho. Naučíte sa, ako na zdravú stravu alebo ako správne cvičiť. Mamičkám predvedú šatkovanie, ukážu, ako správne držať bábätko. Pre väčšie deti bude pripravený detský kútik. A pre teenagerov rôzne súťaže v športových disciplínach. Počas dňa si to svoje nájdu nielen dospelí a deti, ale aj teenageri či seniori. Okrem meraní a poradenstva budú prebiehať prednášky a diskusie.

Viac sa dozviete na www.borymall.sk

Prejavy alergie a intolerancie:

- Prejavy, ktoré sú pre alergie typické, sú - výrazky, ekzémy, svrbenie, ťažkosti s dýchaním, kašeľ, tráviace ťažkosti, vracanie, pálenie záhy, nevoľnosť, sčervenanie, svrbenie, horšie dýchanie, zvýšený tep srdca

- Príznaky intolerancií - bolesti hlavy a migréna, chronická únava a nespavosť, bolesti brucha, nadúvanie, nevoľnosť, zápcha alebo hnačky, akné a ekzém, depresia a úzkosť, bolesti kĺbov a svalov, u žien môže ísť aj o nepravidelnú menštruáciu.

Počas druhého swapu sa odovzdalo viac ako 2 700 ks vecí od 247 účastníkov

SWAP má svoje kúzlo, onedlho bude už tretí

Do Bratislavy sa presťahovala za manželovou prácou a už šiesty rok žijú v Dúbravke. Študovala regionálny rozvoj a verejnú správu na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Pracovala v korporáte i vo firme zaoberajúcej sa odpadmi. Aktuálne pôsobí v neziskovom sektore, pripravuje dobrovoľnícke podujatia a vo voľnom čase organizuje napríklad aj Dúbravský SWAP. Porozprávali sme sa s PAULÍNOU HRONČEKOVOU, ktorá prišla s ideou organizovať swap v mestskej časti.

SWAP. Čo presne to znamená, čo si môžu ľudia pri názve tohto podujatia predstaviť?

Swap znamená vymieňať a pochádza z angličtiny. Swapy alebo výmeny oblečenia a iných vecí boli u nás známe aj v minulosti vo formách búr, výmen či "zóny bez peňazí". Swapy a rôzne výmeny sa stávajú čoraz populárnejšie aj vďaka rastúcemu záujmu ľudí o udržateľné témy. Podstatou swapu je neplytváť a posunúť svoje užitočné "nepotrebnosti" iným.

Aké výhody prináša swapovanie oproti klasickému nákupu?

Výhodou je, že šetríme peňaženku aj miesto v šatníku alebo byte. To, čo už nenosím a nepotrebujem, ale je stále dobré, posuniem niekomu inému a na swape môžem objaviť niečo, čo sa mi hodí. Výhodou je, že obnovujem svoj šatník či domácnosť novými kúskami za málo peňazí.

Ako sa zrodila myšlienka na organizovanie swapu v Dúbravke?

Téma neplytvania mi je blízka. V minulosti som pracovala vo firme, ktorej hlavným mottom bolo „pre menej odpadu.“ Nakupovala som v sekáčoch a obľúbila si swapy, ktoré sa pravidelne konali v centre BA. Všimla som si, že swapuje sa aj v rôznych mestských častiach. Keď som zmenila prácu, téma „menej odpadu“ mi chýbala a aj swapov bolo akosi menej. Tak mi napadlo, vytvoriť ten dúbravský.

S čím ste sa museli popasovať, aby vznikol prvý Dúbravský swap?

Asi začať na tom naozaj pracovať – prejsť od myšlienky k realizácii a nájsť niekoho, s kým do toho pôjdem. Oslovila som vtedy mestskú časť, odporučili ma na oddelenie životného prostredia. Dost som sa obávala, že z toho nič nebude a že som len zbytočne „premotivovaná“. Ale našťastie som narazila na nadšenie a pochopenie vedúcej oddelenia a klaplo to. Dúbravský swap tak dnes prebieha pod záštitou mestskej časti.

Mali ste nejaký cieľ či predstavu, súvisiacu s organizovaním swapu?

Nič som nenechala na náhodu a na stretnutie som išla s vypracovaným plánom. Ako to bude prebiehať, kde zožením dobrovoľníkov, aký bude marketing akcie, aké tematické swapy by som chcela robiť až po to, čo s vecami, ktoré po swape nenájdu nového majiteľa. Od mestskej časti som potrebovala spoluprácu s propagáciou a s priestorom, ktorý som na swap považovala za ideálny.

Je niečo, čo vás pri organizácii či samotnom swape prekvapilo?

V prvom kroku asi to, na čo všetko ľudia z miestneho úradu mysleli, že sa môže pokaziť. Čo je super, lebo mi to dalo nový pohľad, na čo všetko sa radšej musíme pripraviť. Zisťovala som, či je swapovanie OK z pohľadu hygieny. Som rada, že sa nepotvrdili obavy, že ľudia nám nanesia haraburdy a nebudem vedieť čo s nimi. Prekvapilo ma, koľko ľudí prišlo na prvý swap. Poťažilo ma, že sa našli dobrovoľníci, ktorí boli ochotní pomôcť. A tiež reakcie ľudí po swape, ich pozitívna spätná väzba a dopyt po ďalšom termíne.

Ako prebieha samotný swap a aké sú jeho pravidlá?

Upracete si šatník a domácnosť, vyberiete, čo už nepotrebujete, ale je to stále použiteľné a venovali by ste to napríklad svojmu kamarátovi. Vytriedené veci zbalíte do tašky a prídete na swap. Swap v Dúbravke má pravidlo, že môžete v deň swapu (sobota od 10:00 do 13:00) doniesť 10 kvalitných pekných kusov oblečenia a ľubovoľný počet kníh, doplnkov, kvetov, hier či vecí do domácnosti. Odovzdáte ich pri vstupe. Potom si vyberiete, čo sa vám páči z toho čo je na stojanoch a stoloch. Ako hovoríme na swape, odniesť si môžete všetko, čo sa vám hodí. Môžete sa počas dňa aj vrátiť a vybrať si z vecí, ktoré pribudli. Veci pri vstupe kontrolujeme a na stojany sa dostane len to, čo je pekné a čisté. Snažíme sa ľuďom vysvetliť, aby zničené, špinavé či naozaj staré veci nenosili, tie dávame nabok. Občas sa stane, že na stojane skončí aj tričko s dierkou alebo malým fľakom, no buď tieto veci zostanú, alebo sú natoľko fajn, že si ich nový majiteľ operie či opraví. Aj to je čaro swapu a znovu-používania vecí.

Čo sa najčastejšie swapuje, respektíve čo je predmetom Dúbravského swapu?

Najviac je oblečenia – dámskeho a detského. Ďalej je to rôzne vybavenie do domácnosti (hrnčeky, dekorácie a pod.), knihy a hračky. Počas druhého swapu sa odovzdalo viac ako 2 700 ks vecí od 247 účastníkov. Prvý swap sme nemerali, ale účasť aj počet vecí bol väčší hlavne preto, že išlo o novinku v našej mestskej časti.

Sú nejaké obmedzenia Dúbravského swapu?

Obmedzenie je 10 ks oblečenia a potom elektronika, spodné prádlo, nábytok, jedlo a poškodené, špinavé a staré oblečenie, plyšové hračky a nekompletné hry.

Ako zabezpečujeme kvalitu položiek na swape?

Pred každým Swapom sa snažíme na sociálnych sieťach vzdelávať ľudí, aby sa na swap pripravili. Informovať ich, že nie sme „zberné suroviny“ a neberieme všetko. Našťastie, zatiaľ máme s Dúbravčanmi pozitívne skúsenosti a jediné čo sa stáva je, že niekto donesie o pár kusov oblečenia viac. Naši dobrovoľníci a dobrovoľníčky kusy kontrolujú a ak je niečo naozaj nepoužiteľné, dáva sa to bokom a následne putuje na recykláciu.

Kto všetko pomáha?

Mestská časť Dúbravka poskytuje priestor, pomáha s propagovaním a zvyšovaním povedomia o podujatí a tiež organizáciou na mieste. Môj manžel je moja morálna a technická podpora. Moji kamaráti a zároveň bývalí kolegovia tvoria základ nášho dobrovoľníckeho tímu. Hoci už spolu nepracujeme, spája nás nastavenie „pre menej odpadu“. A ďalej dobrovoľníci a dobrovoľníčky z Dúbravky aj okolia. Stále ma prekvapí, že v podstate cudzí ľudia sú ochotní zadarmo prísť a venovať mi časť svojho víkend.

Čo sa deje s vecami, ktoré po Swape ostanú?

Veci pretriedujeme priebežne a po swape rozdeľujeme na tri kategórie. Prvá je odpad, to čo je nepoužiteľné. Ak je to oblečenie, balíme ho a vezieme na recykláciu v spolupráci s Nosene. Ostatné veci roztriedime a putujú do triedeného odpadu. Druhá kategória sú pekné veci, ktoré si nechávame na ďalší swap. Väčšinou je to len pár kusov, pretože nemám skladové priestory. Tretia kategória tvorí všetko ostatné v dobrom stave. Rozdeľujeme ju na oblečenie, ktoré pu-

tuje do Nosene a veci do domácnosti a knihy, ktoré odovzdávame v centre opätovného použitia KOLO v Karlovej vsi. Do budúcnosti rozmýšľam nad ďalšími spoluprácami, aby sa zaujímavé veci dostali k tým, ktorí by ich ocenili, napríklad rôzne charitatívne organizácie či ľudia, ktorí ich potrebujú. Páčili by sa mi v budúcnosti aj prednášky alebo rozhovory o udržateľných témach. Možno spojíme sily aj s ďalšími ľuďmi z Dúbravky, ktorí sa udržateľným témam venujú a bude to mini eko-bio festival.

Ako často prebieha swap v Dúbravke?

Jedenkrát za štvrtrok. Je to ideálna frekvencia z pohľadu našich organizačných možností. A zároveň sa potrebujeme skoordinať s podujatiami v Dome kultúry Dúbravka a ľudia majú viac času pripraviť si veci a priniesť skutočne pekné kúsky.

Čomu sa pracovne venujete, keď práve neorganizujete swap v Dúbravke a nepracujete?

Moja práca ma neskutočne baví. Pracujem v neziskovom sektore, organizujem materiálne zbierky, dobročinné aktivity a najväčšie dobrovoľnícke podujatie pre firemných dobrovoľníkov na Slovensku. Je to práca za odmenu. Každý deň zažívam pocit radosti a dobra, pretože vytvárame mosty - prepájame tých, ktorí pomáhajú chcu s tými, ktorí pomoc potrebujú. Pomáham školám, mestám či občianskym združeniam nájsť ľudí, ktorí prichádzajú natrieť plot, vyčistiť záhradu, porozprávať sa so seniormi alebo chcu pomáhať dlhodobo. Po práci rada chodím s manželom na prechádzky spolu s naším jazvečíkom. Rada trávim čas aktívne v prírode, ale aj doma pri dobrej knihe či seriáli.

Zber starých spotrebičov

V sobotu 9. novembra 2024 obyvateľom Dúbravky bezplatne odvezieme nepotrebný elektroodpad na ekologickú recykláciu.

AKO NA TO?

1. Najneskôr do 6. novembra kontaktujte miestny úrad: počas úradných hodín: 02/6010 1157, nonstop na: odpady@dubravka.sk.
2. Nahláste: druh a počet spotrebičov, ktoré potrebujete odviezť, meno, priezvisko, telefonický kontakt a adresu, z ktorej potrebujete spotrebiče odviezť.
3. Zber si môžete objednať nielen prostredníctvom miestneho úradu ale aj online prostredníctvom www.zberelektroodpadu.sk.
4. V deň zberu 9. novembra do 8:00 ráno vyložte elektroodpad do vchodu domu, resp. za bránu rodinného domu.

- Spotrebiče nevykladajte na ulicu. Mohli by ich vziať neoprávnení zberači.

- Ak sa nám z dôvodu dopravného zdržania nepodarí prevziať nahlásený elektroodpad do 14:00, kontaktujte nás do 14:30 na 0907 434 303.
- Aby sme v priebehu dňa stihli odviezť spotrebiče z nahlásených adries, elektroodpad nevynášame z bytov, pivníc či povál.
- Nezberame televízory a monitory! Ostatný elektroodpad (chladničky, práčky, počítače bez monitorov, rádia, DVD a pod.) odoberieme!

www.zberelektroodpadu.sk.

Rady záhradkárom

Príprava na zimu sa začína

Po slnečnom a výdatne zrážkovom septembri čakáme na jeseň, zbierame a spracovávame úrodu, pozorujeme zázračnú silu prírody. Tak radí a zamýšľa sa Milan Trstenský, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Postupne začíname robiť v záhrade poriadok, pripravíme si hriadky na jesennú výsadbu a výsev. Pokosíme trávnik, koncom mesiaca vypustíme vodu z hadíc a vodovodov, uzatvoríme hydranty, aby voda nezamrzla v rúrkach.

Kvety: Dosádzame narcisy, tulipány, krókusy. Vysádzame ľalie, ruže a jarne trvalky.

Drobné ovocie: Vysádzame vinič, ríbezle a egreše. Odrody ríbezlí a egrešov by mali byť rezistentné na múčnatku, aby sme ich nemuseli chemicky ošetrovať. Z hrozna uprednostňujeme samorodé odrody, nenáročné na pestovanie, s vysokými výnosmi.

Ovocné stromy: Dokončíme zber zimných odrôd jablák a hrušiek. Plody, ktoré nie sú vhodné na uskladnenie spracujeme sušením, alebo kompótovaním. Z najviac poškodených plodov, vyrobíme jablčný ocot alebo ovocné mušty. Na stromy pripevňujeme lapacie pásy na hmyz, prípadne kmene natrieme lepidlom. Odstraňujeme staré, choré stromy. Koncom októbra môže vysádzať nové ovocné stromčeky.

Zelenina: Zo zeleniny ponechávame na hriadkach len tie, čo znesú mrazy. Pór, špenát, čínsku kapustu či kučeravý kel. Nedoreté paradajky, papriky a čili papričky dáme do skleníka alebo na presklený balkón, budú nám postupne dozrievať až do začiatku decembra. Tekvice, cukiny, baklažány a patizóny uskladníme v chlade, vydržia konzumné ešte niekoľko týždňov. Pripravíme si lečo, ajvar, prebytočnú papriku, feferónky a baranie rohy môžeme zamraziť.

Bezplatná právna poradňa v októbri

Bezplatná právna poradňa funguje v Kultúrnom centre Fontána na Ožvoldíkovej. V októbri 2024 bude dispozícií v stredu 2. októbra od 9:00 – 11:30 a v stredu 16. októbra od 13:00 – 16:00. Pred návštevou je potrebné poradne si pripraviť všetky dokumenty. Premyslieť si ako zdefinovať svoj problém.

Dúbravka varí s Vojtom Artzom

Guláš i slaninový trhanec

Sezóna hodov, vinobraní, slávností a obaračiek. Čo tak vysúšať si urobiť hodové menu doma, pripraviť si v kuchyni malý sviatok. Šéfkuchár a Dúbravčan VOJTO ARTZ poradí ako na to. Guláš môže mať rôzne podoby.

Guláš z husacích (kačacích) vnútorností s kapustníkom a viedenskou cibuľkou

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: *

Čas prípravy: 90 minút

Čo potrebujeme:

750 g husacích / kačacích vnútorností (250 g žalúdkov, 250 g srdc a 250 g pečienky)

1 cibuľa väčšia

50 g bravčovej masti

7 g sladkej mletej papriky

1 lyžica paradajkového pretlaku

20 g hladkej múky

rasca drvená

čierne korenie mleté

čerstvý alebo sušený majorán podľa chuti

350 ml vývaru alebo vody

strúčik cesnaku

250 g zemiakov varný typ A

180 g kyslej kapusty

1 cibuľa

štipka zemiakového škrobu

50 g polohrubej múky alebo podľa potreby

1 - 2 vajcia

soľ

bravčová masť na vymazanie panvice

1 veľká cibuľa

hladká múka (podľa potreby)

sladká paprika mletá

olej alebo bravčová masť

Postup prípravy:

1. Husacie žalúdky, srdce aj pečeň očistíme a nakrájame na väčšie kusy.
2. Olúpanú cibuľu nakrájame na drobné pravidelné kúsky. V kastróle rozpustíme masť, vložíme cibuľu a restujeme pozvoľna do zlatistej farby. Len čo sa nám začne na nejakom mieste cibuľa pripekať, základ zľahka postriekame vodou, pripečené kúsky odvaríme a pokračujeme v restovaní.
3. Ak máme základ zlatistý, pridáme pretlak, znížime príkon a pozvoľna ho restujeme. Potom pridáme mäso a dôkladne ho restujeme.
4. Restované mäso posypeme mletou paprikou a ďalej dôkladne restujeme. Až potom základ zalejeme vývarom, ochutíme soľou, čiernym mletým korením, strúhaným cesnakom a

drvenou rascou. Guláš prikryjeme pokrievkou a dusíme domäkka. Počas dusenia mäso občas zamiešame a doplníme tekutinu.

5. Mäkké mäso vyberieme kovovým podberákom. Tekutinu so základom restujeme na tuk (odvaríme všetku tekutinu, na dne kastróla ostane len tuk a dotmava restovaná zelenina), znížime príkon, všetko zasypeme múkou a opäť pozvoľna restujeme, pokým sa múka orestuje dozlatista.

6. Potom všetko zalejeme vývarom, rozšľaháme metličkou a varíme asi 10 minút. Nakoniec guláš precedíme, preložíme doň mäso, dochutíme strúhaným cesnakom a pokrájanými lístkami čerstvej majoránky.

7. Kapustník: Olúpanú cibuľu nakrájame nadrobno. Polovicu olúpaných zemiakov nastrúhame na jemnom strúhadle, druhú polovicu na hrubom. Oboje strúhame do vody, aby nám zemiaky nezmenili farbu. Následne z nich rukami dôkladne vytlačíme vodu a preložíme do misy.

8. Kyslú kapustu precedíme, pokrájame a pridáme do misy k zemiakom spolu so škrobom, cibuľou, vajcami, múkou a soľou.

9. Všetko ručne premiešame a pečieme v dolkární vymastenej maslom po oboch stranách dozlatista. Opečené kapustníky preložíme na papierovú kuchynskú utierku.

10. Cibuľu nakrájame na krúžky, ktoré obalíme v múke zmiešanej s mletou paprikou a usmažíme v rozohriatom hrnci s olejom. Smažíme pozvoľna, na miernom plameni. Počas vyprážania krúžky zľahka premiešame, aby sa nezlepili. Dozlatista usmažené krúžky vyberáme na papierový obrúsok, aby odkvapkal prebytočný tuk, a osolíme.

Pečený daniel so šípkovou omáčkou, slaninový trhanec

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 90 minút

Čo potrebujeme:

750 g daniel karé alebo chrbát

20 g olej olivový

50 g maslo 82 %

soľ lupienková

korenie čierne celé čerstvo namleté

Zelenina (brunoise):

50 g maslo 82 %

150 g mrkva/karotka

150 g zeler buľva

50 g anglická slanina

soľ

cukor kryštál

1 vetvička tymian čerstvý

Šípková omáčka:

80 g údená slanina

150 g mrkva / karotka

60 g zeler buľva

60 g petržlen koreňový

čierne korenie celé

bobkový list

nové korenie

1 ks citróny

100 ml víno červené suché

150 g šípková marmeláda

soľ a cukor trstinový podľa chuti

30 g maslo 82 %

1 ks cibuľa žltá

80 g brusnice mrazené (alebo kompót)

2 vetvičky tymian čerstvý

500 ml vývar, vlastná výroba

Trhanec slaninový

150 g anglická slanina

3 ks vajcia

soľ morská

250 ml mlieko

150 - 200 g múka alebo podľa potreby

60 g maslo

minerálna voda podľa potreby

Postup prípravy:

1. Mäso daniela očistíme a naporciujeme na valčeky a zviažeme motúzikom. Mierne ich potrieme olejom, osolíme a okoreníme. Opekáme na rozpálenej panvici. Pridáme maslo a necháme ho pečiť tak dlho, kým sa z neho nevytvorí tzv. hnedé maslo. Týmto maslom lyžicou polievame daniela na panvici (môžeme pridať strúčik cesnaku, tymian).

2. Potom ich preložíme na pekáč a dopečieme v predhriatej rúre pri teplote max. 150 °C asi 8 - 10 minút. Steaky necháme odpočinúť pri teplote 60 °C asi 10 minút. Daniela pripravujeme na stupeň „medium-rare“.

3. Na omáčku si najskôr pripravíme odvar z korenia. Do malej nádoby nasypeme nové korenie, celé korenie a bobkový list, zalejeme vodou a varíme 5 minút. Potom necháme korenie vylúhovať.

4. Slaninu nakrájame na malé kocky a vyškvárimo. Pridáme k nej očistenú, umytú a na plátky nakrájanú koreňovú zeleninu a restujeme. Pridáme nadrobno nakrájanú cibuľu a ďalej restujeme.
5. Zalejeme vývarom, pridáme precedený odvar z korenia, červené víno, brusnice, šípkovú marmeládu, citrónovú šťavu, soľ a cukor. Varíme asi 20 minút, aby sa nám chute spojili a zelenina zmäkla.
6. Rozmixujeme dohladka, precedíme a hotovú omáčku ešte povaríme. Nakoniec ju zjemníme vmiešaním kociek vychladeného masla.
7. Na restovanú zeleninu si mrkvu, zeler a slaninu nakrájame na veľmi malé pravidelné kocky, ktoré restujeme na panvici s maslom a tymianom „na zahryznutie“.
8. Na trhanec: Anglickú slaninu nakrájame na malé kocky a restujeme ju na suchej panvici.
9. Múku preosejeme do misy, pridáme štipku soli, žĺtka a mlieko. Vypracujeme na hladké cesto, ktoré necháme odstáť aspoň 20-30 minút. Z bielkov vymiešame tuhý sneh. Ten spolu s minerálnou vodou zapracujeme do pripraveného cesta.
10. Vo väčšej panvici necháme roztopiť maslo. Vlejeme cesto, ktoré posypeme slaninkou, prikryjeme a do zlatista opečieme z jednej strany. Potom cesto otočíme, vidličkou rozkúsujeme a za stáleho miešania dopečieme.

V októbri sa znova odohrá nekrvavá verzia bitky pri Lamači a Dúbravke

Najprv Dúbravka horela, potom vypukla cholera

Počas víkendu 11. – 13. októbra sa na priestranstve pred lamačským krematóriom bude konať verná, no nekrvavá rekonštrukcia Bitky pri Lamači, teda záverečného vojenského stretnutia rakúskej a pruskej armády v rakúsko-pruskej vojne v roku 1866. Vojna sa pred 158 rokmi začala na pruských hraniciach v severných Čechách, pokračovala dejiskom najväčšej bitky pri Hradci Králové a ukončená bola krviprelieváním pri Lamači a Dúbravke.

Bola to ďalšia z vojen, ktorá mala dosah aj na obyvateľov Bratislavy a jej okolitých dedín. Išlo v nej o uskutočnenie pruskej myšlienky vytvoriť silný nemecký štát s pruskou dominanciou. Rakúsko so svojou myšlienkou voľnejšej federácie kráľovstiev a kniežatstiev stálo v opozícii spolu s Bavorskom, Saskom, Würtemberskom, Hannoverskom a Bádenskom. Na strane Pruska stáli menšie severské kniežatstvá – Meklenburgsko, Anhaltsko a Durýnsko. Svoju šancu cítilo aj Taliansko, ktoré vystúpilo proti Rakúsku. Vojenský konflikt sa rozhorel. Rakúsko sa najskôr víťazne porátalo s Talianskom v bitke pri Custozze 24. júna 1866 a sústredilo sa na Pruskú frontovú líniu. Nebudeme sa podrobnejšie zameriavať na celý prusko-rakúsky konflikt, ale sústredíme sa na jeho vyvrcholenie, ktoré sa odohralo 22. júla 1866 a história ho zaevidovala pod

názvom „Bitka pri Lamači“, hoci podľa správnosti by sa mala nazývať Bitkou pri Lamači a Dúbravke.

Obchvat cez Kamzík

Siedmeho júla 1866 utrpeli rakúske vojská porážku v bitke pri Hradci Králové a ustupovali cez Moravu smerom na Bratislavu. 19. júla už boli pruské vojská v Moravskom Jáne a v Malackách, 21. júla obsadili Stupavu. Odtiaľ postupovali na Bratislavu, ktorú mali v pláne dobyť 22. júla. Prekážkou bol ale svahovitý zalesnený terén v okolí Lamača, ktorý obsadilo rakúske vojsko.

Obranná línia bola orientovaná aj na západ v chotárnej časti Leskáre, k železnici a k severnému úbočiu Devínskej Kobyly. 21. júla večer bolo rakúske vojsko posilnené o delostrelectvo a 9. rakúsky horský pluk. Jedna časť pruskej armády útočila na Lamač a druhá sa chcela obchvatom cez Kamzík dostať do Bratislavy.

Horela hlavne Dúbravka

Delostrelectvo Rakúska bolo umiestnené v Lamači a Dúbravke, odkiaľ malo na dostrel cestu Bratislava – Stupava. 22. júla ráno časť pruských vojsk pod vedením generálmajora Boseho pochoduje horskými chodníkmi na Kamzík s cieľom obísť Rakúsku obranu a dobyť Bratislavu. O 6.30 hod. bolo počuť prvý výstrel rakúskeho dela. Delostreleckou paľbou boli Prusi odrazení. Okolo 8.00 hod. generál Eduard von Franseczky dostáva správu o prijatí prímeria s platnosťou od 22. júla 1866 o 12.00 hod., čo malo byť za necelých 5 hodín. Bojovať sa ale neprestalo. Generál Bose si totiž zaumienil, že bude večerať v Bratislave. Generál Franseczky nasadil do boja vyšší počet delostrelectva, čím vznikli požiare v Lamači, ale vo väčšej miere v Dúbravke.

Útok pri Slamenej búde

I keď boli Prusi vo väčšej početnej výhode, nepomohlo to, ich útok bol odrazený. Aj pre veľký úspech boja pri Lamači (vtedy Blumenau), záviselo všetko od výsledku bočného manévru brigády generála Boseho, ktorého postup spomaľoval ťažký terén po ceste na Kamzík, kam sa dostal až na poludnie, keď vstúpilo do platnosti prímerie. Posledný boj sa odohral pri známom hostinci Slamená búda. Tu pruský útok zastavili biele zástavy a zvony znamenajúce prímerie. Prusi do Bratislavy nevstúpili. V tejto zbytočnej bitke padlo zhruba 600 Rakúšanov a asi 100 Prusov. Padlých pochovali zväčša na Lamačskom cintoríne, dvadsaťtri v spoločnom hrobe na Kamzíku, povyše Slamenej búdy šiestich, vyskytujú sa aj hroby jednotlivcov na miestach, kde

ich zastihla smrť. Okrem hrobov sa zachovali aj pamätníky, v Dúbravke napríklad pomník kapitána Hoffmanna z brigády Mondel, ktorý padol v posledných fázach boja na Agátovej ulici.

Počas bojov sa Bratislavčania prizerali z okolitých kopcov. Po vyhlásení prímeria sa išli pozrieť aj s deťmi do tábora Prusov, ktorí im ukazovali, ako varili obed a najmä obdivovali pušky – takzvané „ihlovky“, ktoré spôsobili Rakúšanom nemalé problémy.

Modernejšie zbrane

Bitka pri Lamači nepatrila medzi veľké zrážky prusko-rakúskej vojny, bola však najväčším ozbrojeným stretnutím tejto vojny na území Slovenska. Prusi v nej opäť použili Moltkem presadzovanú taktiku troch útočných kolón a obchvatu.

Ich modernejšie a dokonalejšie pechotné pušky (zadovky) spôsobili Rakúšanom, najmä pri obrane Kamzíka, vysoké straty. Ako dobrý terč poslúžili pruským ostreľovačom biele uniformy rakúskych vojakov.

Dôsledky vojny

Bitkou pri Lamači skončili vojenské akcie prusko-rakúskej vojny, ktorej dôsledkom boli aj požiadavky nelojálnych maďarských predstaviteľov v rámci Uhorska, ktorí podporovali pruské vojenské snahy – na rozdiel od Slovákov – o dualistické usporiadanie monarchie. V roku 1867 prišlo k Rakúsko-maďarskému vyrovnaniu, na základe ktorého zostal pre obe kráľovstvá jeden panovník – rakúsky cisár a uhorský kráľ v jednej osobe, ako aj spoločné riešenie vojenských a finančných záležitostí a spoločná zahraničná politika. Hoci sa pre toto historické vysporiadanie ujal slovenský termín – Rakúsko-uhorské vyrovnanie, nie je celkom správny. Okrem Maďarov totiž žiadny ďalší národ v uhorskom súštátí nezískal z tohto „vyrovnania“ nič. Správnejšie je teda hovoriť o Rakúsko-maďarskom vyrovnaní.

Spomienky z Dúbravky

V pamätnej knihe Dúbravky sa v súvislosti s bitkou medzi Rakúšanmi a Prusmi píše: „V r. 1866 - bolo to v nedeľu ráno - prišli k nám „Prajzi“. Už od Bystrice strieľali. Ľudia hľadali úkryt v horách. Prusi vystúpili na vršok, kde stojí kamenný stĺp s obrazom sv. Kozmu a Damiána. Tam si i varili. Dúbravčania (súsedia nemeckého Devína) vedeli nemecky a zhovárali sa s nimi. Prajzi im aj slaniny ponúkali. Keď sa vojsko v dedine usalašilo, strieľalo sa. Vtedy veľký požiar zničil takmer celú dedinu. V dome č. 94 je podnes trhlina na roku domu, kde údajne vnikla do steny guľa. Druhý požiar bol asi o 10 rokov neskoršie. Vyhorela celá dedina, ľudia prišli o majetky. Pri pruskom ťažení padol (na lamačskom chotári) vynikajúci vojenský hodnostár Alexander von Blominger. Na mieste tomto slúžené boli poľné omše. Miesto je i označené. Po pruskej vojne

prišla na obyvateľstvo veľká metla - cholera. Ešte i z pruských vojakov niektorí pomreli a sú pochovaní na tunajšom cintoríne (sedem). Spočiatku riadila cholera medzi deťmi. Prvý prípad smrti bol 22. aug. 1866 a to Katarína Vrbaničová (24-roč.). Druhou obeťou bola Mária Matrková (78-roč.). Ďalšie prípady úmrtia: 23. augusta - 4, 24. augusta - 4, 26. augusta - 2 (toho dňa zomrel akýsi kapitán z kráľovstva taliánskeho, 46-ročný, tu sa zdržujúci aj princ zu Holstein 9. Regiment 23. kompánia; pozn. z matriky), 27. augusta - 1, 28. augusta - 8, 29. augusta - 9, 30. augusta - 6, 31. augusta - 5, 2. septembra - 5, 3. septembra - 4, 4. septembra - 2, 5. septembra - 5, 6. septembra - 5, 6. septembra - 2, 7. septembra - 3, 8. septembra - 3, 9. septembra - 3, 13. septembra - 1, 15. septembra - 1, 16. septembra - 1, 17. septembra - 1, 19. septembra - 1, 20. septembra - 1. Ostatnou bola Matka Agneša (6-ročná). Ľud hľadal útechu v lamačskom kostole sv. Rozálie.

V Úlete sa vystriedalo 163 detí

Denný Umelecký letný tábor (ÚLET) už 18 rokov mení a naplňa prázdninové týždne dúbravských detí.

Popri súčasnom konzumnom spôsobe života získavajú deti zážitky často nie vlastnou účasťou, ale sprostredkovane cez rozličné médiá vo virtuálnom svete. Tábory a krúžky s umeleckým zameraním sa usilujú podnietiť deti k vlastnej účasti na nových dobrodružstvách prostredníctvom umenia, hier a spoznania nových ľudí, naučiť ich novým zručnostiam, stimulovať ich ku kreativite, k novému poznaniu, k sebarealizácii, kultivovaniu a rozvíjaniu osobnosti, fantázie, výrazových možností, hodnôt, zmysluplnému tráveniu voľného času, k tomu, aby sami niečo vytvárali a nielen konzumovali. O to sa už osemnásť rokov usiluje aj Umelecký letný tábor (ÚLET) organizovaný mestskou časťou. V štyroch turnusoch tábora ÚLET sa počas prázdnin postupne vystriedalo 163 detí, uplietlo sa 181 košíkov, 53 vlnených šálov a vakúšikov, ušilo sa 160 plyšových hračiek, stovky pletených prívěskov na kľúče, náušník, záušník, prsteňov a grafík na ručnom papieri. Zjedlo sa takmer 900 obedov a tisíc nanukov a zmrzlín. Ďakujeme deťom a lektorom za perfektnú prácu, stretneme sa o rok.

(luna)

Kraj otvára synagógu v Senci, bábkové divadlo aj divadlo Aréna, Preberá aj Malú scénu.

Bratislavská župa reštartuje kultúru v kraji

Najväčšie investície do kultúry v histórii župy. Bratislavský samosprávny kraj (BSK) sa v oblasti kultúry pustil do komplexných rekonštrukcií národných kultúrnych pamiatok. Výsledkom sú obnovené a technologicky zmodernizované pamiatky. Otvorené sú už Synagóga v Senci, Bratislavské bábkové divadlo a tesne pred otvorením je aj Divadlo Aréna. BSK tiež získal do dlhodobého prenájmu aj Malú scénu STU na Dostojevského rade v Bratislave.

„Nebudem preháňať, ak poviem, že stojíme na prahu významného momentu, ktorý bude zapísaný do histórie nášho kraja ako najväčšia obnova pamiatok v dejinách župy. Ide doslova

o reštart kultúry v našom kraji. Kultúra je základom spoločnosti, formuje našu identitu, spája nás a posúva dopredu. Kým na národnej úrovni sledujeme spory a hádky, chceme týmto našim obyvateľom dať zreteľne najavo, že s kultúrou v Bratislavskom kraji to myslíme vážne. Dnes s hrdosťou otvárame brány štyroch veľkolepých projektov, ktoré sú pripravené slúžiť verejnosti. Do zrekonštruovaných budov prinášame aj nový obsah," vyhlásil predseda BSK Juraj Droba.

Divadlo Aréna

Župné Divadlo Aréna na Tyršovom nábreží v bratislavskej Petržalke prešlo komplexnou rekonštrukciou aj modernizáciou technologického zázemia. Rekonštrukcia zahŕňala búracie práce, nové základy, novú oceľovú konštrukciu veže, reštaurátorské práce, betonárske práce na prístavkoch, novú strechu, okná. Najvýraznejším prídavkom je veža, kde sú zmodernizované technológie pre javisko.

Divadlo má variabilné hľadisko, ktoré umožní narábať s počtom divákov v hlavnej sále. Okrem toho bol rozšírený aj priestor LOFTu, ktorý je určený pre malé javiskové formy. Súčasťou bola aj obnova fasády, interiéru a revitalizácia pozemku, ktorý sa stáva akýmsi multifunkčným priestorom pre rôzne druhy podujatí, čím sa prepojí so Sadom Janka Kráľa. Celkové náklady na rekonštrukciu si vyžiadali vyše 12 mil. eur.

„Som nesmierne rád, že sa po troch rokoch vraciame na svoju domácu scénu, do zrekonštruovanej a zmodernizovanej budovy. Divadlo Aréna slávnostne otvoríme 17. novembra 2024 premiérou novej inscenácie Henrika Ibsena *Nepriateľ ľudu* v réžii Rastislava Balleka, ktorá je pokračovaním nášho *Občianskeho* cyklu. V novej divadelnej sezóne sa naši diváci môžu tešiť hneď na niekoľko nových titulov. Okrem nich na javisku ožijú inscenácie z repertoáru, ktoré diváci dlhšiu dobu nemali možnosť vidieť. Popri dlhoročných aktivitách divadla, akými sú Jazz v Aréne, priame prenosy z Metropolitnej Opery v New Yorku, Kino Aréna a Detská Univerzita Komenského, dostane priestor aj tanec a pohyb. Jednou z mnohých pripravovaných novinek bude podpísanie memoránd a užšia spolupráca s Vysokou školou múzických umení v Bratislave a Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave. V rámci otvorenia divadla navyše pripravujeme rôzne špeciálne podujatia, ako napríklad exkurzie, lektorské úvody, či rôzne vzdelávacie aktivity pre mladšiu generáciu. Ďakujem nášmu zriaďovateľovi, Bratislavskému samosprávnemu kraju a Jurajovi Drobovi, ktorí robili všetko pre to, aby rekonštrukcia Divadla Aréna bola úspešne dokončená," ozrejmil riaditeľ Divadla Aréna Juraj Kukura.

Bratislavské bábkové divadlo

Obnova Bratislavského bábkového divadla (BBD) bola časovo náročná a komplikovaná. Po desiatich rokoch putovania po dočasných scénach sa však BBD vrátilo na svoju domácu adresu na Dunajskú ulicu v Starom Meste v Bratislave. Divadlo bolo nielen zrekonštruované, ale aj zmodernizované. Výška investícií dosiahla 5,2 mil eur. Komplexne vynovená bola stará časť,

ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou, a divadlo získalo aj celkom nové priestory, teda divadelnú sálu a foyer vo dvore. Novinkou je výťah a zelená strecha, umiestnená práve nad sálou divadla. Inštalovala sa aj nová projekčná, zvuková, svetelná a divadelná technika a technológie. Divadlo má rovnako zázemie pre hercov, šatne, skúšobný priestor, kancelárie pre zamestnancov a umelecké dielne, ako aj priestor na detské tvorivé dielne a detskú cukráreň.

Premenou prešiel aj foyer, kde bude po novom fungovať cukráreň s interaktívnymi prvkami a na stenách sa budú môcť návštevníci začítať do stručnej histórie nášho divadla. Pod strechou na 4. poschodí nájdu návštevníci nový workshopový priestor a divadlo má aj otvorený depoziár bábok, do ktorého je možné nahliadnuť. BBD oficiálne otvorilo svoje brány 26. 9. 2024 uvítacím programom nazvaným Divadelná kolaudácia.

„V bábkovom divadle budeme hrať pre deti od 3 do 99 rokov. Do klasického režimu sa vracia župné BBD od októbra, po návrate z dvoch medzinárodných festivalov, a to z Bábkarskej Bystřice a z poľského mesta Bielsko-Biała, keď budeme pokračovať v bežnej prevádzke, obohatej o alternatívne programy ako tvorivé dielne, dramatizované čítania či kreatívne hry,“ upresnil riaditeľ BBD Ján Brtiš.

Synagóga v Senci

Zrekonštruovaná Synagóga v Senci otvorila svoje brány pre verejnosť 10. septembra 2024 počas festivalu židovskej kultúry Shalom Chaverim. Obnova budovy približne za 3 mil. eur sa týkala nielen historickej časti realizovanej s prihliadnutím na jej historické časti. Súčasťou bola aj výstavba úplne novej budovy za synagógou, ako aj vytvorenie parkovej záhrady a oddychovej zóny pri synagóge. Pri rekonštrukcii dvora sa súčasne objavili zabudnuté a nesmierne vzácne rituálne kúpele mikve.

Po 65 rokoch chátrania má historický klenot - Senecká synagóga nielen nový šat, ale aj využitie. „Cieľom rekonštrukcie synagógy bolo popri záchrane pamiatkových hodnôt aj vytvorenie kultúrneho centra, ktoré bude saturať potreby obyvateľov mesta Senec, ale aj obyvateľov širšieho regiónu. Pôjde o rozličné formáty a žánre nadregionálneho, regionálneho, miestneho i komunitného významu. Súčasťou dostavby synagógy je aj nový prvok - infopavilón - venovaný predovšetkým na komornejšie voľnočasové programy pre verejnosť a školy,“ uviedla riaditeľka úradu BSK Patrícia Mešťan.

Synagóga však bude mať jednu nosnú líniu a to vytvorenie koncertnej sály s potrebným zázemím pre nahrávanie, kde je umiestnený špičkový klavír, s využitím výbornej akustiky priestoru. Programová dramaturgia bude tiež zameraná na realizáciu programov s možnosťou videoprodukcí, literárno-hudobných prednášok, aktuálnych spoločenských rozpráv a besied a vzdelávacích programov pre školy. Prvý vzdelávací program pre školy sa konal 11. 9. 2024 s názvom Judaizmus a kresťanstvo - Spoznajme sa! v priestoroch veľkej sály.

Malá scéna

BSK sa okrem rekonštrukcie spomínaných troch historických pamiatok pustil aj do ďalšieho projektu. Do dlhodobého prenájmu získal Malú scénu STU na Dostojevského rade v Bratislave.

„V spolupráci s STU vytvoríme ďalší kultúrny a divadelný priestor oslovujúci predovšetkým mladých ľudí – stredoškolákov a vysokoškolákov, nakoľko sila divadla pre túto cieľovú skupinu je podceňovaná. Avšak je nesmierne dôležitá, pretože vychováva budúce publikum pre našu kultúru. Prináša aj témy, ktoré mladých ľudí zaujímajú, a to v jedinečnej forme a atmosfére. V prvej fáze projektu začne na doskách Malej scény hrať župné Divadlo Ludus. So začiatkom prevádzky s aktívnym hraním rátame v druhej polovici októbra a to predstaveniami Divadla LUDUS. Ako prvá bude obnovená premiéra hry Konvália, podľa biografického románu Denisy Fulmekovej o zakázanej láske Rudolfa Dilonga, ktorý neďaleko Malej scény býval,“ priblížila vedúca kultúry BSK Svetlana Waradzinová.

Priestor bude otvorený aj pre absolventské predstavenia župného Konzervatória, ako aj projektom začínajúcich divadelných a hudobných tvorcov. V priestore vznikne aj výstavný priestor na komorné akcie a zámerom župy je otvoriť vo foyeri divadla študentskú kaviareň, kde by sa konali komorné akcie. Počas dňa by to boli rôzne vzdelávacie interaktívne aktivity a tvorivé dielne, prioritne orientované na stredoškolákov a vysokoškolákov. A časom by tu vznikol tzv. kreatívny hub pre tieto cieľové skupiny.

Citát:

„Všetky tieto projekty v oblasti kultúry boli mimoriadne investične nákladné. Celkovo pôjde o približne 25 miliónov eur. Verím však, že každé euro, ktoré sme vložili do obnovy týchto kultúrnych stánkov, je investíciou do budúcnosti nášho kraja. Dnes opäť potvrdzujeme, že s kultúrou v našom kraji to myslíme naozaj vážne. Každý z týchto projektov je dôkazom, že Bratislavský samosprávny kraj má odvážne, ale zároveň reálne vízie, s jasným cieľom – vytvoriť z nášho kraja priestor, kde kultúra žije, kde sa rodia nové príbehy a vďaka ktorým tvoríme miesto s vysokou kvalitou života pre všetkých obyvateľov,“

župan Juraj Droba.

Tvorivé krúžky v dome kultúry

Od októbra do júla možno v Dome kultúry Dúbravka tvoriť v piatich rôznych krúžkoch. Počas prázdnin remeselné aktivity pokračujú v letnom tábore umeleckých remesiel pod vedením Ľuba Navrátila. Uplynulé leto sa ho zúčastnilo 163 detí, uplietlo sa 181 košíkov, 53 vlnených šálov a vankúšikov, 160 plyšových hračiek, stovky pletených prívěskov na kľúče, náušník, záušník, prsteňov a grafík na ručnom papieri.

- Košíkárstvo

– pondelok 15:00 – 17:00

(Ľubo Navrátil, 0918 422 806, navratil@dubravka.sk)

- Drotárstvo

– streda 15:00 – 16:30

(Miriam Paradová, 0903 525 999, miparad@gmail.com)

- Keramika pre deti

– utorok, streda a štvrtok

15:30 – 17:00

(Ema Trizmová, 0915 903 208, ceramicsnerd@gmail.com)

- Paličkovaná čipka,

šitie plyšových hračiek

– streda 16:00 – 17:30

(Ružena Šutorová, 0907 708 079, ruzena.sutorova@gmail.com)

- Grafika – piatok 16:30 – 18:00

(Shiho Dono 0910 270 074,

sdono12@gmail.com)

Tipy z dúbravskej knižnice

Z noviniek v knižnici: O vojne príbehom aj kresbou

Autorka, ktorá miluje topánky, ale nenávidí vojny alebo vojna, ktorú chcú deti trafiť do srdca, len ona ho nemá. S humorom či ilustrovaným príbehom približujú knižky z oddelenia pre deti a mládež miestnej knižnice na Sekurisovej vojnu. Nejde však o žiadne čítanie o bojoch, jedine o bojoch vo vnútri človeka. Vybrali sme tri knižky z noviniek v knižnici na stále dlhšie jesenné večery.

Romana Romanyšyn a Andrij Lesiv - Vojna, ktorá zmenila Rondo

Ako priblížiť deťom vojnu? Možno aj s knižkou a kresbou. Ukrajinskí tvorcovia z Art Studio "Agrafka" vytvorili dnes oceňovaný titul. Rondo je nezvyčajné mesto, v ktorom žijú traja kamaráti - Danko, Zorka a Fabián, no zavítala sem vojna. Tá sa dotkla každého, aj troch kamarátov. Vojnu chceli trafiť do srdca, lenže ona srdce nemá. Ako ju premôžu? Možno aj spevom.

Michal Ende - Dievčatko Momo

Nemecký spisovateľ fantasy a detskej literatúry Michal Ende je známy svojím Nekonečným príbehom, no knižka s názvom Dievčatko Momo je rovnako čarovná. Jedného dňa sa totiž v ruinách za mestečkom zjaví dievčatko, ktoré žije samo, nevie nič o svojich rodičoch. Získa si však veľa priateľov, pretože dokáže ľudí počúvať, a tak vyriešiť ich problémy a vnútorné boje.

Liz Pichon - Vojna v topánkove

Malí veľkí čitatelia istotne poznajú sériu o Tomovi Gatesovi. Teraz britská autorka a ilustrátorka Liz Pichon, ktorá nenávidí vojny, prichádza s ďalšou knihou nabitou humorom. Ide o vtipný a napínavý príbeh o udeľovaní ceny Zlatá topánka a Wiola Widláková, majiteľka najväčšej továrne na topánky, urobí čokoľvek, aby ju získala.

Lucia Marcinátová

Liečivé bylinky na Záhorí

Liečivé bylinky a recepty z nich boli známe vo všetkých kultúrach od staroveku až po súčasnosť. Využívali ich liečitelia, šamani, vedmy, ale aj obyčajní ľudia, ktorí sa ich naučili používať od svojich predkov. Dnes sa veľa ľudí navracia k starým receptom z bylín, ktoré si aj mnohokrát sami nazbierajú a sušia. V dnešnom článku sa sústredíme na dobré trávenie a žalúdok.

Na žalúdočné ťažkosti v ľudovom liečiteľstve používali byliny: zemežlč, horec, palina, medovka, rumanček, očianka, čučoriedka, ľan, aníz, rasca a fenikel. Ide o bylinky, ktoré sa najčastejšie používali na Slovensku v minulosti, a pre svoj účinok sú obľúbené aj dnes.

Očianka na zvýšenie vylučovania žalúdočných štiav. Dve lyžice sušenej vňate zalejeme pol litrom vriacej vody a necháme vylúhovať.

Na Záhorí bol obľúbený aj pivný macerát na reguláciu vylučovania žalúdočných štiav. Tri lyžice čerstvých posekaných mladých listov duba namočíme do 2 dl piva na 1 - 2 hodiny. Precedíme a pijeme ráno a večer nalačno. Macerát si treba pripraviť niekoľko dní za sebou.

Pri zápale žalúdka pomáha čaj z kvetu rumančeka. K trom dielom rumančeka pridáme jeden diel medovky a bazalky. Pijeme dva až trikrát denne pol hodiny pred hlavnými jedlami. Na žalúdočné vredy je účinná šťava z bielej kapusty. Čajovú zmes na žalúdočnú neurózu možno pripraviť z rovnakých dielov vňate zemežiče, medovky, rozmarínu a veroniky. Pijeme pol hodiny pred hlavným jedlom.

Na Záhorí a v Dúbravke sa často používala praslička. Praslička obsahuje siliceu, ktorá čistí tkanivá a pomáha odstraňovať zápal. Používala sa na zápal pankreasu, žalúdka, ale aj iné zápalové tráviaceho ústrojenstva.

Účinná bola tiež ľanová kúra proti chronickej zápche. Dve lyžice ľanového semena zalejeme mliekom, ovocnou alebo kompótvou šťavou.

V Dúbravke sa často používal kvet šalvie a rumančeka spolu s nátržníkom proti zápalu hrubého čreva. Pri dlhodobých tráviacich ťažkostiach sa dávali dve lyžice ľanového semena pred každým jedlom. Proti plynatosti sa zas využívala zmes feniklu, koriandru, anízu a kôpru. Používala sa ako korenie do jedál, alebo sa aplikovala dvakrát denne po pol lyžičke a troškou vody.

Posledný septembrový víkend sa hodovalo v starej Dúbravke aj pri kultúrnom dome

Hody lámali rekordy, divákmi aj v sprievode

Tradične sa konajú okolo sviatku Kozmu a Damiána a každoročne sú očakávané a navštevované. Podľa sviatku svätých, patrónov Kostola sv. Kozmu a Damiána Dúbravka hodovala od 27. do 29. septembra. Víkend trval tri dni.

„Uzdravovali ľudí, dotýkali sa ich boľavých stránok života a myslím, že to potrebujeme aj dnes, upokojiť, uzdraviť to, čo je v nás ubolené a rozjatrené,“ prihovoral sa pri strihaní a požehnaní hodového strapca Dúbravčanom farár Miroslav Bederka. „Aby sme našli novú silu a energiu do ďalších dní.“

Tak po sobotňajšom hodovom sprievode otvoril farár Bederka symbolicky Dúbravské hody, ktoré sú spojené práve s patrónmi lekárov a dúbravského kostola so svätými Kozmom a Damiánom.

Starosta Martin Zaťovič pánovi farárovi poďakoval nielen za príhovor a odkaz Dúbravčanom, ale s úsmevom aj za počasie. Kvapky dažďa totiž v piatok ustali, v sobotu aj nedeľu vykuklo i slnko. Starosta tiež poďakoval všetkým dúbravským klubom a organizáciám, denným centráram a združeniam mestskej časti, ktorí sa pridali a kráčali hodovým sprievodom od Domu kultúry Dúbravka na Žatevnú. „Sú to desiate hody, ktoré organizujeme s naším tímom a myslím, že toľko ľudí a klubov v sprievode ešte nekráčalo,“ hodnotil starosta.

Pre každého niečo

Najväčšie dúbravské podujatie spojilo tradície, hudbu, šport i stretnutia. Koncerty, strihanie a požehnanie strapca, varenie guláša, slávnostná omša, sprievod hodový a aj nedeľný do kostola, futbalový, tenisový či šachový turnaj, návšteva múzea, remeslá či výstava. Septembrový víkend v Dúbravke trval tri dni a stihlo sa toho naozaj veľa.

Zábava pre deti, koncerty pre mladých, tradičnejšia hudba pre seniorov, no aj dobroty, remeselné výrobky či šport pre všetkých. Hudobný i sprievodný program bol pestrý a hlavný program prebiehal tradične na dvoch miestach. Komornejší v starej Dúbravke na Žatevnej v blízkosti hasičskej zbrojnice, a väčšie koncerty na veľkom pódium na lúke pri Dome kultúry Dúbravka. Stánky pred kultúrnym domom stáli od piatka, na Žatevnej počas soboty a nedele. K tomu všetkému sa pridali tradície, šport, turnaje, stretnutia.

Rekordná sobota

Piatok hudobne otvorili skupiny The Slippers, Červený bicykel, na pódium nechýbala ani skupina Kochanski či Peter Cmorik so svojimi hitmi. V sobotu program odštartovali dúbravské tanečné kluby District Dance, Škola Breaku, TK Danube či La Dansa. Okolie pódia a kultúrneho domu sa poobede zahustilo, večer účasť na koncertoch Dary Rolins či kapely Horkýže Slíže lámala rekordy.

Komornejšia atmosféra vládla na Žatevnej, na pódium sa predstavili aj súbory seniorov mestskej časti – Dúbravský maticiar či Dúbravanka.

Šach, futbal, remeslo

Hody patrili aj športu. Plno bolo na Hodovom šachovom turnaji, ktorý organizovali Šachový oddiel Tatran Bratislava s Jánom Vavrákom a Ľubošom Škovierom, riaditeľom turnaja. Turnaj otvorili Michal Vrba, hlavný rozhodca a Tomáš Buzinger, miestny poslanec. Zúčastnilo sa ho 51 hráčov, prvenstvo si odniesol Martin Rak s 8 bodmi, druhým bol Peter Petrán (medzinárodný majster) so 7,5 bodmi a tretí skončil Miloš Hrdý so 6,5 bodmi.

Pohybom ožilo aj obnovené športovisko pri SPŠE Karola Adlera. Počas soboty sa tu stretol Detský turnaj dvojíc vo Futboxe, Hodový turnaj o pohár starostu, ktorý vyhral už tretíkrát tím FatBull a Dúbravská jedenástka, kde si prvenstvo odniesol Patrik Lorincz. Organizačne všetky tri akcie zastrešili miestni poslanci Richard Šafárik a Pavol Jančovič.

Počas hodov pozývalo na návštevu aj Dúbravské múzeum, ktoré v sobotu zorganizovalo takzvaný Remeselný dvor s ukážkami a tvorením pod vedením Ľuba Navrátila. V Dome kultúry Dúbravka ste si mohli na výstave v galérii Villa Rustica pozrieť textilné výrobky od skupiny Patchwork Bratislava.

Hodovať v Dúbravke sa tak dalo hudbou, tvorením, športom či stretnutiami s priateľmi, susedmi.

Spomienka na Deža písala v 7. septembra svoj siedmy ročník, spojená bola s krstom

Príbeh tlie hlboko v nás

„Pôvodne išlo o malú akciu určenú pre jeho najvernejších fanúšikov, no z bratislavskej Spomienky na Deža sa časom stal vyhľadávaný mestský festival,“ tak začína Peter Bálik z kultúrnej redakcie Denníka N svoj článok, pokračuje: „Aj to, že sa v Parku na Fedákovej zišlo okolo dvetisíc ľudí, svedčí o tom, že odkaz Deža Ursinyho, fenomenálneho speváka a skladateľa, vôbec nestarne, ale získava stále nových fanúšikov.“ Siedmy ročník festivalu umenia Spomienka na Deža bol spojený aj s krstom nového albumu Let's Make A Summer, ktorý je zostavený z archívnych nahrávok z čias, keď Dežo pôsobil v skupinách The Beatmen a The Soulmen. Ide o príbeh jeho rannej tvorby.

Príbehom sa to všetko aj začalo. Ten životný, hudobníka, dramaturga, umelca Deža Ursinyho, sa otvoril 4. októbra 1947, žiaľ, skončil sa po boji s rakovinou pomerne skoro v roku 1995. Zasiahol však do života hudobníkov, umelcov, kulturológov, kritikov, dramaturgov a aj do životov bežných ľudí. A to najmä Dúbravčanov, prevažne Fedákovej ulice v okolí kultového podniku Sloník.

Príbehy možno slabnú, ale nestrácajú sa, ožívajú v iných súvislostiach, podobách, menia sa. Rozvíja ich aj festival umenia Spomienka na Deža, ktorý 7. septembra písal svoj siedmy ročník.

„Festival vznikol pomerne nenápadne v čase osádzania spomienkového pamätníka Listovane od sochárky Miry Podmanickej pred bývalým Dežovým bydliskom na Fedákovej 24,“ približuje Juraj Štekláč, iniciátor osadenia pamätníka a spoluzakladateľ festivalu. „Odvtedy podujatie organizujeme a rozvíjame, vystupujú ňom formácie a hudobníci, ktorých hudobný príbeh sa začína, tých, ktorí sú na scéne už etablovaní, ale aj tých, ktorých hudobný príbeh končí, aby začal nový.“

Dežo je tu s nami

„Som iba sliedič, vták, možno straka. Kradnem príbeh. Strihnem tu pohľadom - vo dne v noci na rozpálenej streche, neblednem pred dažďom, a podo mnou je dom - v tom dome žije muž. A príbeh? Ten tlie stále celý hlboko, kdesi celkom vnútri v ňom.“

Slová, verša z piesne Príbeh v rovnomennom albume Deža Ursinyho a Ivana Štrpku, ktorý vyšiel v roku 1994. Album s Dežom nahrála skupina, v ktorej bol hudobníkom aj Andrej Šeban. Gitarista, hudobný skladateľ, producent, spevák bol tiež súčasťou príbehu tohtoročného festivalu na Fedákovej, ktorý pripravuje Občianske združenie Spomienka na Deža. Dramaturgiou

spojil generácie, odkazy na detstvo, hudobné spomienky, výtvarníkov, muzikantov i tvorenie v priamom prenose.

Pozvanie na Fedákovu prijal aj básnik a textár Ivan Štrpka: „Dežo je tu s nami,“ povedal pri stretnutí na festivale.

Nováčikovia aj stálice

Hudobný program sa začal vystúpením formácie Frekvencie zo žiakov Základnej školy Eugena Suchoňa Bratislava, ponúkla kvalitne spracované Dežove piesne. Potom sa predstavila skupina Novo s vlastnými skladbami s originálnymi textami. Jeden z jej členov, Lukáš Vravník, kedysi stál aj na strane spoluorganizátorov pri prvom ročníku spomienkového festivalu.

Príbeh vzťahu Mariána Slávku k podujatiu bol skrytý vo vystúpení projektu H3O Feledi-Slávka-Zajaček, ktorý ponúkol kvalitnú performance. Nasledovala bratislavská kapela Hviezda, ktorá mala na festivale premiéru, no jej členovia prezradili, že v budúcnosti budú asi písať vlastné príbehy mimo skupiny.

Príbehom bol aj život Dežovho spoluhráča – basgitaristu Marcela Daniša, ktorý kedysi založil kapelu Definitívum. Skupina dnes pokračuje pod vedením Ondřeja Daniša a je stálicou na festivale so spomienkami na Dežove piesne.

S piesňami otca a aj vlastnými prišiel Jakub Ursiny a Tetro Fatal s hudobným hosťom Valérom Mikom. Na hranie s Dežom zaspomínal Andrej Šeban, ktorý okrem spoluprác s mnohými domácimi i zahračnými hudobníkmi je spájaný aj s dnes legendárnou progresívnou rockovou formáciou Free Faces (Oskar Rózsa, Andrej Šeban, Marcel Buntaj a neskôr Maroš Hečko), ktorú spoluzakladal.

Pozvanie na spomienku na Fedákovej prijala aj skupina PARA, ktorá na scéne pôsobí už takmer 30 rokov.

Vtáci najkrídlatejší z tvorov

Súčasťou festivalu bola tradične aj výtvarná časť, predstavili sa malí-veľkí umelci Základnej školy Pri kríži pod vedením výtvarníčky, učiteľky Zuzany Rybaničovej, počas leta sa hudbou a osobnosťou Deža Ursinyho inšpirovali aj študenti Školy umeleckého priemyslu Jozefa Vydru.

Špeciálnu výstavu diel pod názvom Vtáci najkrídlatejší z tvorov pripravili klienti Centra sociálnych služieb Karola Matulaya pod vedením liečebného pedagóga Michala Kraloviča. Aj vďaka nastaveniu spolupráce cestou riaditeľky centra Jany Čajagiovej sa festivalu darí prepájať komunity aj s našimi znevýhodnenými priateľmi. Priamo na lúke v Parku na Fedákovej sa tvorilo s Denisou Noskovou a s DeninNosk Arts.

Dežo Ursiny mal veľmi rád deti, zvučku z kedysi detskej obľúbenej relácie, ktorá sa vysielala v nedeľu dopoludnia, naspieval práve on. Deťom venoval festival aj časť programu. Jeho súčasťou bol živý večerníček od divadla Nevadivadlo a piesne s potulnou rozprávarkou Miriam Halamičkovou v stane Artforum.

Príbeh 7. ročníka festivalu uzavreli prešovská skupina Vojdi a formácia s príznačným názvom Noční jazdci.

Potom už len park pohltila tma, no v tme ostalo „svietiť“. Nielen skupina Para symbolicky svojím názvom, ale všetci umelci, organizátori sa snažili prispieť festivalom k odkazu, aby si kultúra na Slovensku nedala vziať paru. Organizátori ďakujú za podporu partnerom a organizáciám, bez ktorých by festival nemohol priniesť kvalitné umenie pre všetkých priamo na sídlisko.

Spomienka na Deža

- Festival pripravuje Občianske združenie Spomienka na Deža, dobrovoľníci.
- Pamätník Listovanie, venovaný Dežovi Ursinymu, je dielo sochárky Miry Podmanickej a práve od roku 2018 tu prebieha aj komunitná, hudobno-umelecká akcia Spomienka na Deža, otvorená pre všetkých.
- Dežo Ursiny žil v bratislavskej Dúbravke na Fedákovej ulici od roku 1976. Tu tvoril, hral, písal a v roku 1995 aj zomrel. Jeho texty, slová, piesne však žijú ďalej v tvorbe, hlavách, knihách, hudbe, spomienkach...
- Festival umenia Spomienka na Deža z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia
- Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, podporili ho Bratislava Tourist Board, mestská časť Bratislava-Dúbravka, hlavné mesto Bratislava, Bratislavský samosprávny kraj, krajská organizácia cestovného ruchu Bratislava Region Tourism, Bratislavské kultúrne a informačné stredisko a firma ITB Development . Akcia bola tiež súčasťou mestského festivalu Kultúrne leto a tvorila záver Kultúrneho a športového leta v Dúbravke.

Kultúrne a športové leto v parkoch, v amfiteátri a pri dome kultúry

Aké bolo leto? Tradície aj novinky

Športové podujatia, letné kino, cvičenia v parkoch, bubnovačka, detské popoludnia, hudba, umelecko-remeselný tábor Úlet, Dúbravský bábkový festival či Spomienka na Deža. Leto v Dúbravke núkalo pre každého niečo.

Kultúrne a športové leto v Dúbravke sme uzavreli 7. septembra festivalom umenia Spomienka na Deža v Parku na Fedákovej. Obzreli sme sa za uplynulými letnými akciami a popýtali

sa poslancov, ktorí sa aktívne zapájali do príprav programov, ako kultúrno-športové leto hodnotia.

Zhodli sa na tom, že hlavným cieľom aktivít Kultúrneho a športového leta v Dúbravke bolo vytvoriť zaujímavú možnosť efektívneho trávenia voľného času s rodinou či priateľmi a tiež spoznať sa s obyvateľmi, Dúbravčanmi a budovať komunitu. Cvičenia v parkoch aj interaktívna bubnovačka sú veľmi obľúbené, o čom svedčí aj stúpajúca návštevnosť.

„Spoločne s niektorými dúbavskými športovými klubmi a záujmovými aktivitami prebiehali každý týždeň hodinové tréningy v Parku Družba, ktoré boli zamerané na aktívny pohyb, spaľovanie kalórií a celkové zlepšenie fyzickej kondície,“ hovorí poslankyňa a zároveň členka komisie kultúry Karina Remišová.

„V spolupráci s Kikou z Move Academy sme mali možnosť zacvičiť si Full body training, s Luciou zo Sunflower studia sme si precvičili Tabatu a nechýbal ani intenzívny HIIT Strong Nation so Sani. Pondelky a stredy sa konalo v parku Pekníkova cvičenie pre všetkých a pondelky až piatky petanque“ reaguje poslanec a člen komisie kultúry Štefan Maceják.

„Chceme sa veľmi pekne poďakovať dievčatám, ktoré viedli cvičenia, za ich aktívny prístup a skvelé tréningy,“ dodáva Remišová.

Rytmy Afriky v Družbe

Po minuloročnom úspechu sa 21. augusta v Parku Družba uskutočnil aj 2. ročník interaktívneho bubnového workshopu spolu s inštruktormi kapely Jamadan - Rytmy Afriky. „Predviedli nám všetko, čo sa od nezabudnuteľného podujatia tohto typu očakáva – emócie, obrovský talent, radosť z hudby aj čaro spontánneho okamihu,“ s úsmevom spomína Remišová.

„Dúbravka sa tak opäť na chvíľu preniesla až do ďalekej Afriky a presvedčili sme sa, že Dúbravčania sa nezľaknú žiadnej výzvy a radi skúšajú nové veci,“ dodáva Maceják.

Tradiční hasiči a nový bábkový festival

K tradičným akciám kultúrneho leta patrilo Zábavné popoludnie s hasičmi v Parku Pekníkova, spojené so súťažou detských družstiev mladých hasičov o pohár starostu, tento rok v mimoriadne horúcom počasí. Podujatie napriek teplotám spojilo ukážky práce záchranných zložiek – hasičov, mestskej polície, dobrovoľnej civilnej ochrany SR a Slovenského červeného kríža so zábavou a súťažením.

Veľmi originálnu a na zážitky bohatú atmosféru mal Dúbavský bábkový festival. Pred jeho štartom upútal Dúbavčanov v sobotňajšie augustové ráno bubnový sprievod od Domu kultúry

Dúbravka do amfiteátra na Valachovej. Išlo o akúsi živú bubnovaciu pozvánku na festival s bubenickou kapelou Maribondo.

„Idea festivalu vznikla tak, že sme veľmi túžili priniesť deťom profesionálne bábkové predstavenia,“ hovorí za organizátorov Pavol Michalka z Divadla UŽ. „Nebolo to jednoduché, no podarilo sa dostať do Dúbravky pre všetky deti zadarmo Staré divadlo Karola Spišáka s predstavením Danka a Janka, Divadlo Lienka s Neúctivým princom, Tyjáter a jeho predstavenie Herkules alebo dobytie pekla, Bábkové divadlo UŽ so Zábudlivou vílou a Sestričky notičky s koncertom pre detičky.“

Bábkové divadlo UŽ má troch členov a pôsobí v Dome kultúry Dúbravka.

Uvidíme, čo divadelníci a aj samotní tvorcovia kultúry či miestni poslanci pripraví o rok počas prázdninových mesiacov.

(lum, kr)

V boji o bronz porazil Dúbravčan zápasníka z Turecka, kadetského majstra sveta 2021

Adam Jakšík s bronzom na MS U20

Slovensko získalo v španielskej Pontevedre historicky iba tretiu medailu na MS juniorov v zápase, premiérovú mužskú zásluhou nenaturalizovaného borca. Bronz vybojoval Dúbravčan Adam Jakšík vo voľnom štýle do 97 kg.

Začal približne pred tuctom rokov pod vedením svojho otca Libora, bývalého zápasníka. Do klubového diania sa potom zaradil ako 10-ročný. Ešte stále si občas zatrénuje v telocvični na ZŠ Sokolíkova kúsok od domácej adresy platnej už od narodenia, a to aj so svojou dvojčkou mladšou o dve minúty Davidom, takisto účastníkom MS U20 (voľný štýl do 92 kg, tesne neuspel v kvalifikačnom kole). Člen Národného športového centra a Salkazanov Teamu však už dva roky má športový domícil v Gruzínsku, kde ťaží z chýrnej tamjšej zápasníckej školy. „Bez nej by som výkonnostne nebol tam, kde dnes som,“ deklaruje Adam Jakšík, ktorému cenné rady na tréningoch dávajú Tajmuraz Salkazanov, Batyrbek Cakulov, Boris Makojev či Achsarbek Gulajev. Zverenec Achsarbeka Makojeva vyzdvihuje aj prínos reprezentačného trénera voľnoštýliarov Erika Capa a dodáva, že na svetový šampionát U20 odcestoval v životnej forme: „Zodpovedá tomu životný úspech v rámci mojej doterajšej kariéry. Teším sa aj z bronzovej medaily, ale netajím, že som tam išiel vyhrať zlato.“

V osemfinálovom 1. kole Adam Jakšík zdolal Constantina Buzu z Moldavska na technickú prevahu 11:0. Vo štvrtfinále predviedol porovnateľne dominantný výkon proti Číňanovi Tchusi-kemu, ktorého položil na lopatky. Rovnakým spôsobom prehral v semifinále s favorizovaným Chetagom Karsanovom z Azerbajdžanu. Následne uspel v napínavom súboji o konečné tretie miesto: Rifata Erena Gidaka z Turecka, inak kadetského majstra sveta 2021, prevýšil tesne 2:1.

V minulosti na World Junior Wrestling Championships vystúpili zo Slovákov tiež na bronzový stupienok maďarský rodák Zoltán Lévai v grécko-rímskom štýle do 50 kg (Záhreb 2014) a z Dunajskej Stredy pochádzajúca Zsuzsanna Molnárová vo voľnom štýle do 68 kg (Ufa 2021).

Miki Kočan

Trnavský rodák našiel v Dúbravke ideálne podmienky na svoju vášeň

Z Adlerky až k göteborgským bronzom

Prvý raz sme sa stretli v prvú augustovú nedeľu na Adlerke. S trénerom Štefanom Merešom a s Gabrielom Bogdányim, generačným parťákom a športovým žurnalistom, po tréningu ešte rozoberali, či sa Gabriele Gajanovej večer podarí postúpiť do finále osemstovky na olympijských hrách v Paríži. Gabike to nevyšlo, hoci v semifinále utvorila nový slovenský rekord 1:58,22. Zato svedomitá príprava ĽUBOMÍRA HRČKU (55) na veteránske majstrovstvá sveta v atletike priniesla medailové ovocie.

V Dúbravke žijúci rodák z Trnavy si o dva týždne nato v Göteborgu vybojoval dva bronzy. Vo svojej vekovej kategórii M55 (55- až 59-roční muži) bol tretí na 800 aj 1500 m. „Ťažko povedať, ktorá z medailí bola ťažšie vybojovaná. Vo finiši oboch finále som spadol na zem a bol som na šrot. Logicky by to mala byť dlhšia tisícpäťstovka, ale ani sám to nedokážem posúdiť,“ vrel po návrate zo Švédska.

Na severe Európy získal prvé pódiové umiestnenia na vrcholnom podujatí vo svojej „reštartovanej“ športovej kariére. „V Tampere som bol pred dvoma rokmi na svojich prvých MS iba o jednu stotinu sekundy piaty na 800 m a na 1500 m šiesty – pravdepodobne už s Covidom,“ spomína na svoje prvé veteránske majstrovstvá sveta pred dvoch rokov.

Utrpenie v Bojničkách

S atletikou začínal v trnavskej Slávii ako 17-ročný, ale nebol to jeho prvý šport. Na začiatku mu učarovala cyklistika. „V Skloplaste sme mali celkom dobrú skupinu jazdcov, dospelých aj mládežníkov. V časovke družstiev sme boli druhí na majstrovstvách Československa. Chlapci z dediny porazili veľké kluby, bola to pre nás veľká vec. Jazdili sme aj cyklokros a v rámci prípravy a spiestrenia tiež na dráhe ešte v Bratislave.“

Cyklistike zostal čiastočne verný dodnes, atletiku totiž kombinuje s duatlonom. V dorasteneckom veku patril k popredným slovenským aj československým strednotratiarom. Po ukončení štúdia na Stavebnej fakulte STU v Bratislave však s atletikou skončil. Prednosť dostala kariéra a rodina – na dlhých 14 rokov.

Prvé preteky po súťažnej pauze absolvoval v roku 2007. A poriadne sa na nich vytrápil. Vraví, že ich dokončil len preto, aby sa nemusel hanbiť. „V Trnave máme stále klub Fešáci, dnes už

takmer nik z nich nebehá, iba sa stretávame na káve. Ale vtedy to bolo inak a stále ma podpi-chovali, aby som to znovu skúsil. Mne sa do toho nechcelo, ale aby som sa ich zbavil, tak som v jednom momente povedal dobre, na jar pôjdem prvé preteky na päť kilometrov. Myslel som si, že sa na to zabudne, ale týždeň pred pretekmi v Bojničkách mi jeden z nich zavolať, že ma tam čaká. Bez akejkoľvek prípravy som si to vytrpel, bol som posledný, predbehol ma aj chalan v kanadách a môj vtedy šesťročný syn plakal, keď videl, ako bežím.“

Atletiku strieda s duatlonom

O dva roky nato sa rozhodol využiť bežecký boom. Na Slovensku a v Bratislave obzvlášť stúpali počty účastníkov podujatí, ako bol Národný beh Devín – Bratislava. Ľudia ich brali ako výzvy, že z nulovej prípravy zrazu zabehnú desať kilometrov alebo dokonca maratón. Oslovil svojho trénera z vysokoškolských čias Štefana Mereša a založili klub Run for Fun so zameraním na prípravu rekreačných bežcov. „Organizovali sme bežecké kempy s osvetou o tréningoch, vhodnom stravovaní a podobne. Tieto akcie ma priviedli späť k behaniu. Niečo sa z tých múdrostí na mňa nalepilo a postupne som sa tomu začal sám venovať. A najmä som sa začal zlepšovať. Povedal som si, že by som skúsil osemstovku či tisícpäťstovku, ktoré som behával za mlada. Bol som zvedavý, ako to pôjde.“

A išlo to nad očakávania. Postupne prekonával slovenské veteránske rekordy, dnes mu ich patrí desať. Dva z nich v Göteborgu ešte vylepšil na 2:07,33 (800 m) a 4:22,53 (1500 m). V roku 2017 sa vypravil na svoje prvé veteránske majstrovstvá Európy do dánskeho Aarhusu. Na 1500 m skončil štvrtý a na 800 m si veril na medailu. „Spadol som asi tri metre pre cieľom v súboji o tretiu pozíciu. Pred tým som sa vetral v druhej dráhe, nastúpil som príliš skoro, jednoducho som v tom behu urobil množstvo chýb.“

V nasledujúcom roku dostali prednosť MS v duatlone, kde skončil šiesty. „Väčšinou si vyberám destinácie, kam môžem vziať aj rodinu a spravíme si z toho dovolenku. Takto sme boli v Španielsku na ďalších MS 2021 v duatlone, skončil som piaty, iba 13 sekúnd od bronzovej medaily. Predvlani som sa zúčastnil na atletickom svetovom šampionáte v Tampere a teraz v Göteborgu. Trvá to už sedem rokov.“

Rýchlejší boli iba dvaja

Na slávnom štadióne Ullevi, kde sa konalo finále osemstovky, ale aj na menšej Björlande, kde si ako cez kopirák záverečným finišom dobehol po druhý bronz na 1500 m, zdolali Hrčku iba dvaja súperi – Hassan El Azzouzi z Talianska a dvakrát zlatý Brit Mark Symes. Minimálne na jedného z nich si trúfal, ale v príprave ho šesť týždňov pred pretekmi pribrzdiť zranenie zadného stehenného svalu. „Šampionát som už pomaly oplakal. Našťastie sa ukázalo, že to nebolo až také vážne, pomohol mi aj fyzioterapeut a o tri týždne som bol späť v tréningu. Stratil som niečo na vytrvalosti, preto sa dalo čakať, že tisícpäťstovka bude slabšia, ako sme plánovali.“

V Göteborgu som napokon bežal o 2-3 sekundy pomalšie, ako sme dúfali pred zranením. Nebyť problémov s hamstringom, mohol som mať šancu zdolať strieborného Taliana, ale či by to stačilo aj na víťazného Brita, to už by bola veľká špekulácia.“

Po úspešných MS, na ktorých získal dva z celkovo štyroch slovenských bronzov, si doprial od behania pauzu, ale už teraz spriada plány na budúcu sezónu. Črtá sa mu možnosť štartovať na troch šampionátoch. „V apríli sú majstrovstvá Európy a o dva mesiace nato majstrovstvá sveta v duatlone a v októbri európsky šampionát v atletike. Vzhľadom na termíny sa dajú absolvovať všetky tieto podujatia, ak budú na ne peniaze a aj zdravie.“

Veteránsky šport totiž nie je lacný špás. Prežíva prakticky mimo záujmu športových zväzov. Je ťažké získať naň sponzorov, pretože sa odohráva mimo pozornosti verejnosti. Náklady na cestu, ubytovanie či štartovné si hradí sám. „Keď chceme štartovať na pretekoch, tak musíme mať reprezentačné oblečenie, ktoré si kupujeme od zväzu. Minulý rok sme na stretnutí šiestich krajín nemali všetci dresy, pretože ich zväz nemal pre nás dostatok, museli sme si ich navzájom požičať,“ vytiahol jeden príklad za všetky.

Baví ho vyhrávať nad mladšími

V minulosti sa na svoje športové dobrodružstvá pripravoval najmä na Lanfranconi alebo na Mladej garde, ale výstavba tartanovej dráhy na Adlerke mu významne uľahčila logistiku. „Odkedy ju dokončili, je to pre mňa v Dúbravke ideálne. Pekná tristovka v príjemnom prostredí, mám to blízko a ani tréner Mereš nemusí z Kramárov za mnou ďaleko cestovať.“ Lesné behy absolvuje po chodníkoch na Devínsku Kobylu, v zime využíva na dlhé pomalé behy terény vo vojenských lesoch v okolí Malaciek, na tempové behy chodník popri Morave.

V Dúbravke žije už 6 rokov, hoci pôvodne malo ísť iba o prestupnú stanicu. Po skončení vysokej školy zostal v Bratislave na Dlhých dieloch, po svadbe postavil dom v Marianke, ale keď deti vyrástli a ťahalo ich to bližšie k mestu, tak sa rozhodli pre byt v Dúbravke. „V Dúbravke sa nám zapáčilo. Vyhovujú mi tunajšie podmienky na behanie, ktoré sa stalo dôležitou súčasťou môjho života. Nevieť si teraz predstaviť, že by som s behom mal skončiť.“

Hoci jeho klub pôsobí na petržalských školách, sleduje aj činnosť dúbavského Hraj na tie nohy okolo Radka Šatku. „Organizujú veľa pretekov, na ktoré chodia naše deti, a naopak Dúbavčania súťažia u nás. Klobúk dole, lebo nie každému sa chce robiť podujatia pre najmenších.“

Ľubomír Hrčka sa po 14 rokoch druhý raz zamiloval do behania – a do opojného pocitu úspechu. Vzťahom k športu sa snažil „infikovať“ svoje dve deti a najmä zverencov v klube. A čo radí začínajúcim bežcom? „Mám dosť zlú pamäť na negatívne veci, dokonca si nepamätám ani tie dobré. (Smiech.) Preto si ani nespomínam, aké bolo náročné znova začať. Hľadal som nejaké záchytné a najmä zábavné body. To teraz odporúčam aj našim bežcom: Keď vás nebaví behať po ceste, tak choďte do lesa, keď neznášate stereotyp, objavujte nové trasy, rôzne dĺžky, rýchlosti. Spestrite si beh tak, aby vás bavil. A keď vás bude baviť, tak pri ňom vydržíte. Ja som v ňom našiel to svoje – mám radosť z úspechov a víťazstiev. Najmä keď nechám za sebou aj mladších ako ja.“

Citát

Bez akejkoľvek prípravy som si to vytrpel, predbehol ma aj chalan v kanadách a môj vtedy šesťročný syn plakal, keď videl, ako bežím.

Výhodou footgolfu je, že ho môžu hrať ľudia všetkých vekových kategórií

Najväčším nepriateľom footgolfu je vietor

Footgolf je relatívne mladý šport, ktorý vznikol spojením a kombináciou prvkov golfu a futbalu. Nielen o jeho pravidlách sme sa porozprávali s Dúbravčanom BRANISLAVOM THRONOM (49), Majstrom Slovenska vo footgolfe, a takisto držiteľom ocenenia Športovec roka za rok 2022.

Môžete nám popísať, aké sú pravidlá footgolfu?

Hrá sa štandardnou veľkou futbalovou loptou veľkosti číslo 5, a to na golfovom ihrisku s 18 alebo 9 jamkami označenými vlajkami. Jamky majú priemer 53 cm a hĺbku 30 cm. Odpaliská alebo odkopiská môžu, ale aj nemusia byť, totožné s odpaliskami golfistov, jamky sú väčšinou umiestňované mimo golfové greeny. Nechýbajú prírodné prekážky, ktoré zmieňujete vyššie. (úsmev) Na štarte prvej jamky je potrebné byť 8 - 10 minút pred začiatkom, tzn. že uvidíte štartovať flight (skupina hráčov na ihrisku (3 - 5), ktorí štartujú a hrajú proti sebe) pred vami a sami budete pripravení odštartovať presne v stanovený čas. O poradí na štarte rozhoduje žreb, respektíve iná dohoda s hráčmi vo flighte. Pred štartom si hráči vymenia svoje score-karty (sčítacie lístky, kam sa zapisujú výsledky jednotlivých jamkovísk) tak, aby každý hráč zapisoval svoje skóre a skóre spoluhráča z flightu. Poradie v hre sa určuje podľa lopty, ktorá leží najďalej od jamky – medzitým sa ostatní spoluhráči z flightu pripravujú na svoj odkop. Na odkopisku nasledujúcej jamky hráči odkopávajú podľa výsledkov na predchádzajúcej jamke. Za rovného stavu sa berie do úvahy poradie odkopov z odkopiska predchádzajúcej jamky. Z dôvodu plynulosti hry zapisujeme skóre vždy na odkopisku ďalšej jamky - medzitým, než odohrajú spoluhráči. Pokiaľ ležia lopty blízko seba, prípadne hráč má pocit, že by mohla lopta spoluhráča, ktorý je bližšie k jamke, zasiahnuť, požiada o jeho omarkovanie. Markovanie sa vykonáva pomocou mince alebo predmetu, ktorý neovplyvní kop lopty spoluhráča z flightu. V prípade dosiahnutia 10 kopov navyše paru jamky sa hráč presúva na ďalšiu jamku a zapisuje sa mu plný počet pokusov. Jamky sú ohodnotené rovnako ako v golfe, tak i vo footgolfe – par jamka 3, 4 a 5. Od toho sa odvíja konečné skóre hry. Ak hráč kope z bunkera (piesočné prekážky), uhrabáva po sebe stopy do stavu, akoby v prekážke vôbec nebol. Hráči neustále sledujú hru okolo seba, pretože footgolfové jamky sa niekedy míňajú. Akonáhle hráč začuje vykriknutie slova „FÓR“, znamená to, že na jeho smer letí lopta a musí dávať pozor, aby jeho, prípadne súčasť výstroja, lopta netrafila. Footgolf má i stanovený dress code. Medzi vhodné oblečenie patria pláténé kraťasy či nohavice, štulpne, turfy alebo tenisky, polotričko s golierom. No pozor, určite nie kopačky!

Dá sa povedať, že ide skôr o individuálny šport, alebo možno hrať aj kolektívne?

Footgolf je považovaný za individuálny šport, zároveň ale s kolektívnym športovým duchom. Každý hráč hrá sám za seba a s vlastným výsledkom hry. Avšak, spolu vo flighte kope skupina maximálne štyroch hráčov. Na veľkých turnajoch sa hrá aj v systéme družstiev, keď sa sčítajú jednotlivé výsledky hráčov z jednej krajiny. Celosvetová komunita footgolfu je veľmi priateľská, vôbec nezáleží na národnosti a zložení flightov. Mnoho hráčov, ktorí sa zúčastňujú i medzinárodných zápasov, vníma tieto športové, footgolfové dni, ako príjemnú, aktívnu dovolenku.

V čom vidíte nesporné výhody tohto športu?

Jednoznačnou výhodou footgolfu je fakt, že je takmer nenákladný a nemusíte dlhé roky trénovať golfový švih alebo kupovať drahé golfové vybavenie. Ak vám ide aspoň trochu futbal, footgolf určite musíte vyskúšať. (úsmev) Ďalšou výhodou je, že ho môžu hrať ľudia všetkých výkonnostných aj vekových kategórií.

Kde si môžeme footgolf zahrať, povedzme čo najbližšie od Dúbravky?

Najbližšie sú Malacky, kde je vybudované 18 jamkové ihrisko. Ja som si práve tam zažil svoj prvý dotyk s footgolfom a ihneď pochopil, že je to láska na celý život. Potom je to Bernolákovo, obe ihriská prevádzkuje ten istý majiteľ. Krásne ihrisko je i v Piešťanoch či Tatrách. Mám veľkú radosť z toho, akým tempom rastie na Slovensku povedomie o tomto športe.

Môže si footgolf zahrať ktokoľvek, nazvime ho náhodným okoloidúcom, ktorý sa vyskytne pri areáli a hra ho vizuálne pohltí?

Tieto ihriská sú v podstate otvoreným areálom, kam ľudia chodievajú aj na prechádzky. Za opýtanie nič nedáte, ako sa vraví. Väčšinou tam bývajú kompetentní veľmi ústretoví, záujemcom požičajú aj loptu, dajú im score kartu, vrátane plánika so základnou orientáciou/mapkou ihriska. Footgolf je zastrešený pod Slovenskou footgolfovou asociáciou (<https://www.sfga.sk/>, pozn.red.), kde členovia platia ročné členské a na ihriská majú zľavnený vstup. Preto všetkým záujemcom o tento krásny šport určite odporúčam naštudovať si túto webovú stránku, kde sa dozvedia všetko potrebné.

Vám osobne sa kedy najlepšie hrá? Dodržiavate pred zápasom aj osvedčený rituál?

Pred zápasom nejem žiadne ťažké jedlá ani neraňajkujem. Maximálne proteínovú tyčinku či banán. To je všetko a praktizujem to aj pri iných športoch. (smiech) A čo sa podmienok na hranie týka? Hm. Najväčšie problémy robí vždy vietor. Ten považujem za najväčšieho nepriateľa footgolfu.

Ovládli dianie v olympijskom luku

Dvojité hetrik lukostrelcov

Lukostrelecký klub Bratislava dosiahol na majstrovstvách Slovenska dospelých v terčovej lukostrelbe v Tepličke nad Váhom hneď dva hetriky v disciplíne olympijský luk, najprestížnejšej práve vďaka svojej spojitosti s OH.

Pretekári oddielu sídliaceho v Dúbravke ovládli všetky tri kategórie a podarilo sa im to už tretí raz v rade! Komentár na facebookovom profile LKB bol: „Za tieto výsledky sme nesmierne vďační a tešíme sa z nich. Vyhrať všetky kategórie v olympijskom luku je nemalý počin. Dokázať to tri roky za sebou je pre nás niečo neskutočné.“

Medzi mužmi triumfoval Ondrej Franců, na ktorého vo finále nestačil kolega z LKB Daniel Medveczky (0:6 z jeho pohľadu). V súťaži žien sa presadila čerstvo už dvojnásobná olympionička Denisa Baránková: v dramatickom dueli o zlato prekonala Elenú Bendíkovú (Golden Archery Team) tesne 6:5 (rozstrel 8:7). Bronzom tento úspech podčiarkla Elena Plachá, ktorá v Dúbravke aj žije, nielen sa pripravuje. Baránková, Franců a Medveczky ako tím po dvoch víťazstvách 6:0 (vrátane štvrtfinálovej prevahy nad „dvojkou“ LKB v zložení Plachá, hosťujúca Ema Košarišťanová a Vladimír Hurban ml.) prevýšili vo finálovej dráme družstvo Reflex Žilina 5:4 (rozstrel 28:22). Darilo sa aj talentom z LKB na M-SR mládeže v terčovej lukostrelbe. Z Košíc priviezli do Dúbravky päť kovov vrátane dvoch najcennejších. Z národných majstrovských titulov sa radovali spomenutá Elena Plachá v olympijskom luku kadetiek (pričom tretia skončila Nina Klasová) a Lucia Valachová v olympijskom luku vo vekovej kategórii U13. Manuel Pokraj obsadil druhú priečku v kladkovom luku juniorov a Dorota Káčerová si vybojovala bronz v holom luku U12.

Miki Kočan